
Ministerie van Financiën

Introductiedossier Ministerie van Financiën

Deel 1: Organisatie

Samen werken aan een financieel gezond Nederland

Ministerie van Financiën

Introductiedossier bewindspersonen

DEEL I : ORGANISATIE

Datum
20 december 2021

Inhoudsopgave

BIJLAGEN

Leeswijzer

Dit introductiedossier geeft een introductie op het werkterrein en de organisatie van het ministerie van Financiën. Daartoe is het dossier opgeknipt in twee delen.

Dit betreft het eerste, algemene deel dat informatie bevat over de identiteit en werkwijze van het ministerie van Financiën, de diverse beleidsterreinen, overleggremia en organisatieonderdelen van het ministerie van Financiën. Het doel van dit deel van het dossier is de lezer snel wegwijs te maken in de organisatie.

In het tweede deel wordt aan de hand van diverse fiches inzicht gegeven in de belangrijkste actuele en lopende vraagstukken waaraan de diverse organisatieonderdelen werken.

Hoofdstuk 1: het ministerie van Financiën
Een korte omschrijving van de beleidsterreinen van het ministerie van Financiën, het Verhaal van Financiën, de werkwijze bij het ministerie van Financiën en de begrotingsregels.

Hoofdstuk 2: overleggremia
Een overzicht van de overleggremia in binnen- en buitenland waar de minister en/of staatssecretarissen van Financiën aan deelnemen.

Hoofdstuk 3: de organisatieonderdelen
Een schets van de verschillende organisatieonderdelen. In dit hoofdstuk komt ook aan de orde bij welke benoemingen de minister en/of de staatssecretarissen betrokken zijn.

Bijlage 1: Organogrammen beleidsdepartement en Belastingdienst, Toeslagen en Douane

Bijlage 2: Afkortingen

1. Het ministerie van Financiën

1.1 DE BELEIDSTERREINEN

Het ministerie van Financiën kent drie beleidsterreinen die nauw met elkaar zijn verbonden: het financieel-economisch beleid, het begrotingsbeleid en het fiscaal beleid. Er zijn zes directoraten-generaal (DG's) voor deze drie beleidsterreinen, te weten de Generale Thesaurie (GT), het directoraat-generaal Rijksbegroting (DGRB), het directoraat-generaal Fiscale Zaken (DGFZ), het directoraat-generaal Belastingdienst (DGBD), het directoraat-generaal Toeslagen (DGTSL) en het directoraat-generaal Douane (DGD).

De directoraten-generaal worden ondersteund door het SG-cluster, bestaande uit zes ministeriebreed opererende directies, Bureau Beveiligingsambtenaar (BVA) en de rijksbrede onderdelen Auditdienst Rijk (ADR) en Domeinen Roerende Zaken (DRZ).

De primaire taak van de zes DG's is als volgt:

- De GT zorgt voor goede financiële relaties met het buitenland, een goede werking van de financiële markten, het beheer van de staatsleningen en het beheer van deelnemingen in bedrijven.
- DGRB zorgt - samen met de directie Algemene Financiële Economische Politiek (onderdeel van het SG-cluster) - voor de coördinatie van het begrotingsbeleid.
- DGFZ is belast met het beleid en wetgeving op gebied van belastingen, douane en het toeslagenstelsel (in samenwerking met de toeslagdepartementen), inclusief de internationale afstemming van dit beleid en deze wetgeving.
- DGBD heeft als taak het heffen en innen van rijksbelastingen en premies volksverzekeringen, het toezicht houden op het naleven van de fiscale wetten en regels en het opsporen van belastingfraude.
- DGTSL draagt zorg voor juiste, tijdig en rechtmatig toekenning en uitkering van toeslagen aan mensen. Deze financiële bijdrage stelt mensen elke maand opnieuw in staat de rekeningen te betalen voor de zorgverkering, huur, kinderopvang en ander levensonderhoud van kinderen.
- DGD voert de douanewetgeving uit. De Douane is belast met het toezicht op de in-, door- en uitvoer van goederen. De Douane zorgt voor de heffing en inning van douanerechten en belastingen, bewaakt de buitengrenzen van de EU tegen onveilige en ongewenste goederen, en faciliteert waar mogelijk het grensoverschrijdende goederenverkeer.

De ambtelijke leiding van het ministerie heeft zitting in de Bestuursraad (BR), het hoogste besluitvormingsorgaan binnen de organisatie. De BR bestaat uit de secretaris-generaal (SG), de plaatsvervangend SG, de zes directeuren-generaal (DGBD, DGD, DGTSL, DGFZ, DGRB en de GT) en de directeur Financieel Economische Zaken (FEZ). De BR overlegt twee keer per week. Op vrijdag is een reguliere BR van 11.00 tot 12.30 uur. Op maandag is een actua-BR van 11.45 tot 12.30 uur. Het secretariaat van de BR wordt gevoerd door de directie BOA.

Twee functies van het ministerie
Het ministerie van Financiën heeft twee functies:

I. Er wordt beleid en wetgeving gemaakt (DGFZ, GT) en uitgevoerd (Belastingdienst, Douane en Toeslagen). In de wandelgangen heet dit Financiën I. De bewindspersonen krijgen in deze

functie tevens ondersteuning van de SG en verschillende directies van het SG-cluster, zoals de directies AFEP, Communicatie en FEZ.

II. Daarnaast is de minister van Financiën verantwoordelijk voor de coördinatie van het begrotingsbeleid en het financieel-economisch beleid van de gehele Rijksoverheid. We noemen dit ook wel Financiën II. Deze taak is ambtelijk belegd bij DGRB en AFEP, waarbij de minister ook wordt ondersteund door de SG en de directie Communicatie.

1.2 DE CORPORATE STORY VAN FINANCIËN

Samen werken aan een financieel gezond Nederland

Het werk van het ministerie van Financiën gaat over meer dan cijfers en geld alleen. Het gaat over mensen zoals jij en ik. Mensen met verwachtingen, zorgen, vragen, dromen en plannen. We rekenen bijvoorbeeld allemaal op financiering voor goede zorg en goed onderwijs. Op duidelijkheid over belastingtarieven en op betrouwbare banken en verzekeraars, in Nederland en daarbuiten. En we rekenen allemaal op duidelijkheid over exportregels en wat we wel en niet mee mogen nemen vanuit de vakantiebestemming.

Het ministerie van Financiën luistert naar wat er speelt in de samenleving van vandaag en heeft aandacht voor hoe Nederlanders hun toekomst zien. Met die kennis en inzichten leggen we samen met andere ministeries en binnen ons internationale netwerk de juiste verbindingen en brengen we Nederland verder. We zorgen ervoor dat Nederland en onze economie klaar zijn voor de steeds sneller veranderende wereld van morgen. Op alle fronten. Dat gaat niet vanzelf. En natuurlijk is daar ook geld voor nodig. Dat geld brengen burgers en bedrijven via belastingen bijeen, en verdeelt de overheid over zaken die we als samenleving belangrijk vinden. Daarvoor moeten er keuzes worden gemaakt en worden ingegrepen als dat nodig is. Om ons land financieel gezond te houden, moet onze economie namelijk in balans blijven en tegelijk ook ruimte krijgen om te groeien.

1.3 DE WERKWIJZE VAN FINANCIËN

1.3.1 STUKKENSTROOM

De stukkenstroom binnen het ministerie van Financiën is de manier waarop u een besluit wordt voorgelegd, wordt geadviseerd of wordt geïnformeerd. Andere vormen (mondeling, mail, SMS, Whatsapp, Signal, SMS) worden in beginsel niet gebruikt, tenzij dat niet anders kan. In dat geval wordt wel zorg gedragen voor vastlegging van dat besluit, bij voorkeur in een nota in die stukkenstroom.

De stukkenstroom wordt gevormd door nota's aan u gericht, inclusief relevante bijlagen en achtergrondinformatie. Hiervoor schrijven wij als departement heldere en kwalitatief hoogstaande nota's, die goed zijn afgestemd en snel door de lijn gaan. Daartoe hebben we binnen Financiën een stukkenstroomproces ingericht met duidelijke afspraken. U reageert op iedere aan u voorgelegde nota door aan te geven of u:

- akkoord kunt gaan met het voorgelegde besluit;
- de nota wenst te bespreken;
- kennis heeft genomen van het advies of de informatie in de nota.

Vanzelfsprekend kunt u ook uw gedachten/suggesties bij de notitie en evt. bijlagen aangeven.

De stukkenstroom binnen het ministerie van Financiën kenmerkt zich door snelheid én kwaliteit. Het eerste en belangrijkste uitgangspunt van alle stukken binnen Financiën is kwaliteit. Stukken bevatten betrouwbare informatie, zijn duidelijk, begrijpelijk en doelgericht, zelfstandig leesbaar en bondig. Wanneer uw beslissing wordt gevraagd op een vraagstuk, krijgt u altijd een concreet handelingsperspectief mee. Ook worden in de nota alle in beschouwing genomen varianten, voor zover daar sprake van is, van een weging van de voor- en nadelen voorzien.

De snelheid van de stukkenstroom binnen Financiën is het tweede belangrijke uitgangspunt. Door betrokkenheid en goede afstemming vooraf, kunnen stukken vaak snel door de lijn. Onderdeel van deze snelheid is dat u dagelijks (op weekdagen) aan het eind van de dag een tas met stukken ontvangt. De spoedeisendheid van deze stukken verschilt. Als het stuk nog dezelfde avond moet worden afgedaan en de volgende dag retour moet, zal dit duidelijk worden aangegeven. Dit zijn de zogenaamde 'Heden'-notities. In een enkel geval zal een notitie u terstond moeten bereiken en kan dit niet wachten op de tas. Dit zijn de zogenaamde 'Terstond'-notities.

Alle notities die aan u zijn gericht gaan via een vaste route vanuit de DG's eerst langs de SG, ter paraaf. De adviseurs van BOA toetsen alle stukken ten dienste van de SG en u. BOA toetst op coherentie en afstemming binnen het ministerie, politiek-bestuurlijke gevoeligheden, relatie met toezeggingen of moties aan het parlement, integraliteit en consistentie met staand beleid, en op (lees)kwaliteit. In uitzonderlijke gevallen ontvangt u bij een nota ook een advies of aanwijzing door BOA in de vorm van een zogenaamd blauwtje. Die door BOA opgestelde blauwtjes zijn afgestemd met SG of pSG en bekend bij en zichtbaar voor de auteur van de nota.

1.3.2 BESTUURLIJKE BESLUITVORMING

Bestuurlijke besluitvorming gaat in principe altijd via nota's die in de stukkenstroom worden aangeleverd via Digidoc. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen en indien echt niet anders mogelijk, kan door of namens leden van de BR een notitie ook naar u worden gemaild. Indien om spoedeisende redenen besluitvorming per mail aan u wordt voorgelegd, zal dit altijd nadien nog door de dossierhouder in Digidoc worden vastgelegd. Indien u over een voorgelegde nota wilt spreken alvorens bijvoorbeeld te besluiten, kunt u te allen tijde aangeven de nota te willen bespreken. Een dergelijk bespreking voert u meestal met de direct betrokken medewerkers zelf. Zij zijn immers inhoudelijk het beste ingevoerd in de materie. Deze besprekingen bieden u de gelegenheid om door te vragen of bijvoorbeeld onduidelijkheden opgehelderd te krijgen.

Bij deze gesprekken en besluitvorming in het algemeen is het verstandig om zorg te dragen voor de aanwezigheid van checks and balances. Op die manier worden alle perspectieven goed gewogen. Ook wordt het risico van nieuwe invalshoeken in het daarop volgende publieke debat gemitigeerd. Om dit te borgen is bij gesprekken en besluitvorming betrokkenheid en/of aanwezigheid van een directie uit het SG/pSG cluster raadzaam. In ieder geval is advisering van FEZ nodig in geval van besluiten met (potentieel) budgettaire gevolgen voor de begroting van Financiën.

Het gebruik van berichtenapps (Whatsapp, Signal, SMS etc.) voor bestuurlijke besluitvorming wordt ten zeerste ontraden. Het gebruik van berichtenapps is niet toegestaan voor communicatie over persoonsgegevens, vertrouwelijke informatie of gerubriceerde informatie. Mocht onverhoopt toch bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden via een berichtenapp, dan dient dit eveneens nadien nog door de dossierhouder in Digidoc te worden vastgelegd, bij voorkeur in een nota. Het maakt daarbij niet uit of deze besluitvorming plaatsvond via uw werk of privé-telefoon. Alleen nadat vastlegging heeft plaatsgevonden mag een dergelijk bericht uit een dergelijke berichtenapp worden verwijderd.

1.3.3 OPENBAARHEID VAN STUKKEN EN BESLUITVORMING

Het is van belang om te realiseren dat beslisnota's die gaan over wetgeving en beleid sinds 1 juli 2021 actief openbaar worden gemaakt. Alle relevante beslisnota's die hebben bijgedragen aan de besluitvorming worden gepubliceerd, inclusief de daarop door u gemaakte aantekeningen. Dit geldt ook voor eventuele blauwtjes bij stukken die u ontvangt. Meer informatie over actieve openbaarmaking kunt u vinden in het fiche 'Actieve Openbaarmaking van nota's bij Kamerstukken' in het inhoudelijk deel van het introductiedossier.

1.3.4 BELANG VAN VOORBESPREKINGEN EN TERUGKOPPELINGEN

Voor veel overleggen en gesprekken die u voert met bijvoorbeeld bewindspersonen, Kamerleden, met andere externen of in voorbereiding op debatten zal een voorbespreking plaatsvinden. Een dergelijk voorbespreking voert u meestal met de direct betrokken medewerkers zelf. Zij zijn immers inhoudelijk het beste ingevoerd in de materie. Deze voorbesprekingen dienen er toe om, in aanvulling op voorbereidende nota's, te wijzen op de belangrijkste punten en eventuele gevoeligheden. Het biedt u de gelegenheid om door te vragen of bijvoorbeeld in overleg een aanpak of strategie te bepalen.

Vaak is (hoog)ambtelijke vertegenwoordiging aanwezig bij de overleggen en gesprekken die u met externen voert. Indien dat het geval is, zullen de aanwezige medewerkers zorgen voor terugkoppeling naar hun collega's. Er zijn echter ook overleggen waarbij ambtelijke ondersteuning niet toegestaan of niet wenselijk is. Voorbeelden daarvan zijn de ministerraad, een aantal ministeriële commissies en bepaalde overleggen tussen bewindspersonen. In zulke gevallen is het gebruikelijk en gewenst dat u zelf een terugkoppeling verzorgt aan betrokken medewerkers. Dit is des te belangrijker indien vervolgacties nodig zijn naar aanleiding van een dergelijk overleg.

2. Overleggremia

De minister en/of staatssecretaris van Financiën nemen deel aan een aantal vaste overleggremia, naast alle ad-hoc afspraken waar bewindspersonen mee te maken krijgen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op die overleggen en de voorbereiding voor die overleggen.

2.1 BINNENLAND

2.1.1 KABINETSBERADEN

Ministerraad

De ministers uit het kabinet vormen samen de ministerraad (MR), onder voorzitterschap van de minister-president. De MR heeft de taak en bevoegdheid te beraadslagen en te besluiten over het algemeen regeringsbeleid en bevordert de eenheid van dat beleid. De minister van Financiën heeft een bijzondere positie gezien zijn verantwoordelijkheid voor de overheidsfinanciën.

Staatssecretarissen zijn geen lid van de MR maar kunnen met raadgevende stem deelnemen aan vergaderingen van de raad. Dat kan als er onderwerpen op de agenda staan die afkomstig zijn van een staatssecretaris of waar zij op een andere manier bij betrokken zijn. Ook kunnen zij de eigen minister vervangen.

De minister-president stelt de agenda vast en regelt tijdens de vergaderingen de orde der werkzaamheden. De MR wordt ambtelijk ondersteund door een secretaris en adjunct-secretaris van het ministerie van Algemene Zaken. De MR komt in de regel wekelijks op vrijdag bijeen.

Eén keer in de maand vindt voorafgaand aan de reguliere MR de Rijksministerraad (RMR) plaats, waaraan ook de gevolmachtigde ministers van Aruba, Curaçao en Sint Maarten deelnemen.

De agenda en de geannoteerde besluitenlijst van de ministerraad zijn openbaar.

Onderraden

De meeste voorstellen aan de ministerraad worden eerst voorgelegd aan een onderraad. Tijdens onderraden vergezelt een ambtenaar de minister. Tijdens het constituerend beraad aan het begin van een kabinetsperiode besluiten de ministers over het stelsel van onderraden dat in de komende kabinetsperiode zal gelden.
De onderraden (in het kabinet Rutte-III) zijn:

- Raad Bestuur en Justitie (RBJ)
- Raad Defensie en Internationale Aangelegenheden (RDIA)
- Raad Europese Aangelegenheden (REA)
- Raad Financiële en Economische Zaken, Infrastructuur en Landbouw (RFEZIL)
- Raad voor Koninkrijksrelaties (RKR) *(minister geen lid)*
- Raad Veiligheid en Inlichtingen (RVI) (minister geen lid, alleen op uitnodiging)
- Raad Werk, Inkomen, Zorg en Onderwijs (RWIZO)
- Politieke Vijfhoek
- Ministeriële Commissie Economische Veiligheid (MCEV)
- Ministeriële Commissie Klimaat en Energie (MCKE)
- Ministeriële Commissie Regionale Samenwerking (MCRS) *(minister geen lid)*
- Ministeriële Commissie Kerngroep Speciale Operaties (MKSO) *(minister geen lid)*

- Ministeriele Commissie Vliegramp Oekraïne (MCVO) *(minister geen lid)*
- Ministeriële Commissie Uitvoeringsorganisaties (MCU)
- Ministeriële Commissie Stikstof en Pfas (MCSP)
- Ministeriële Commissie Onderzeeboten Vervanging (MCOV)
- Ministeriele Commissie Toeslagen Herstel (MCTH)
- Ministeriele Commissie Covid-19 (MCC-19)

Alle politieke onderraden worden voorafgegaan door ambtelijke voorportalen.

Politieke Vijfhoek
Onderdeel van het onderradenstelsel is de politieke vijfhoek. Dit overleg vindt één keer per maand plaats, of indien nodig vaker. Dit is een vergadering van het financieel-economisch deel van het kabinet. In het kabinet Rutte-III waren dat de minister-president, de minister van Financiën, de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de minister van Economische Zaken en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
In de Vijfhoek wordt besloten over financieel economische onderwerpen, zoals lastenverdeling en bijbehorende effecten voor burgers (koopkracht) en bedrijven. Tijdens de politieke vijfhoek wordt de minister vergezeld door de directeur AFEP. Bij fiscale onderwerpen schuift ook de staatsecretaris van Financiën – Fiscaliteit & Belastingdienst aan, vergezeld door DGFZ.

2.1.2 PARLEMENTAIR
Belangrijke momenten in het parlementaire jaar voor de minister en staatssecretaris van Financiën zijn Prinsjesdag, de Algemene Politieke Beschouwingen en Algemene Financiële Beschouwingen (in Eerste- en Tweede Kamer), Verantwoordingsdag, de behandeling van het jaarlijkse Belastingplan (in Eerste- en Tweede Kamer) en de behandeling van de Voor- en Najaarsnota.
Daarnaast kunnen de bewindspersonen naar het parlement worden geroepen voor plenaire debatten, commissiedebatten, wetgevingsoverleggen, notaoverleggen en voor het wekelijkse vragenuurtje op dinsdag. De debatten die in de Tweede Kamer in commissieverband plaatsvinden zijn met de vaste commissie voor Financiën en de recent heropgerichte commissie voor de Rijksuitgaven. Tijdens deze parlementaire overleggen en debatten worden bewindspersonen ondersteund en voorbereid door de inhoudelijke dossierhouders en vergezeld door een woordvoerder en de adviseur Kamercontacten.

<u>Vaste debatten met de Kamer (in aanvulling op bovenstaande momenten) voor de bewindspersonen van Financiën</u>

Staatssecretarissen

- Traject Belastingplan, WGO's en plenaire behandeling
- Commissiedebat Autobelastingen
- Commissiedebat Belastingen
- Commissiedebat Belastingontwijking
- Commissiedebat Belastingdienst
- Commissiedebat Douane
- Commissiedebat Hersteloperatie kinderopvangtoeslag
- Commissiedebat Staatsdeelnemingen (samen met de minister)
- Commissiedebat Eurogroep/Ecofin (samen met de minister)

Minister

- Commissiedebat Financiële markten
- Commissiedebat Bestrijden witwassen en terrorismefinanciering (samen met minister JenV)
- Commissiedebat Accountancy
- Commissiedebat Begroten en verantwoorden
- Commissiedebat Eurogroep/Ecofin (samen met de staatssecretaris)
- Commissiedebat Staatsdeelnemingen (samen met de staatssecretaris)

2.1.3 STAVEN OP HET MINISTERIE VAN FINANCIËN

Er is een aantal vaste staven en overleggen van de ambtelijke top met de bewindspersonen op het ministerie van Financiën.

Wekelijkse bewindspersonenstaf

Tijdens de wekelijkse bewindspersonenstaf op vrijdagmiddag bespreken de bewindspersonen en de ambtelijke top (bestaande uit de BR-leden aangevuld met directeur AFEP, directeur DJZ en directeur COMM) en de politiek assistenten (PA's) de politiek-bestuurlijke actualiteit, de parlementaire agenda en een aantal actuele werkstromen. Met deze werkstromen wordt beoogd om een groot deel van de belangrijke, veelomvattende en doorlopende werkzaamheden van het departement te bespreken. Het secretariaat van de bewindspersonenstaf wordt gevoerd door een adviseur van BOA.

Voorbespreking en terugkoppeling ministerraad

Op donderdagmiddag of vrijdagochtend vindt een voorbespreking plaats van de MR, in aanwezigheid van de minister, de BR-leden en/of medewerkers die een inhoudelijke bijdrage hebben geleverd aan de voorbereiding. De MR adviseur van BOA, die ook de geannoteerde agenda voor de MR samenstelt, leidt de voorbespreking. De staatssecretaris kan ook bij de voorbespreking aansluiten. Tijdens de wekelijks bewindspersonenstaf koppelen de bewindspersonen terug van de MR. Voor dit onderdeel zal daarom ook de directeur IRF en de MR adviseur van BOA aanschuiven bij de bewindspersonenstaf. Indien de bewindspersonenstaf niet plaatsvindt, zal de minister telefonisch terugkoppelen van de MR. De MR adviseur van BOA zorg voor een verslag van de terugkoppeling die breed wordt gedeeld binnen het ministerie van Financiën.

Dagelijks actualiteitenoverleg

Bewindspersonen kunnen ervoor kiezen om een dagelijks actualiteitenoverleg (dagstart) te organiseren. Bij dit overleg zijn de bewindspersonen, SG, directeur COMM, directeur BOA en de PA's aanwezig. Hierin worden de belangrijkste zaken van die dag doorgenomen, evenals de hoofdpunten uit het nieuws, actuele ontwikkelingen en parlementaire zaken.

Weekoverleg

Eens in de week heeft elke bewindspersoon afzonderlijk een weekoverleg. Dit weekoverleg is er op gericht de belangrijkste actualiteiten door te spreken met de betrokken DG's en directeuren. Ook worden in dit overleg inhoudelijke onderwerpen besproken en wordt stilgestaan bij de voortgang van bijvoorbeeld openstaande moties en toezeggingen, Kamervragen, WOB verzoeken en specifieke thema's uit het regeerakkoord.

Het weekoverleg vindt elke week in beginsel op maandag plaats en duurt 30-45 minuten. Het weekoverleg is niet besluitvormend. BOA voert het secretariaat van de weekoverleggen.

Het weekoverleg van de minister is met DGRB, TG, dFEZ, dAFEP, PA minister, woordvoerder minister en BOA (coördinator minister).
Het weekoverleg van stas FB is met DGFZ, DGBD, dFEZ, dAFEP, PA stas FB, woordvoerder stas FB en BOA (coördinator stas FB).
Het weekoverleg van stas TD is met DGTSL, DGD, DGBD, DGFZ, dFEZ, PA stas TD, woordvoerder stas TD en BOA (coördinator stas TD).

Bij alle weekoverleggen is sprake van een standing invitation voor de SG en pSG.

2.1.4 PERIODIEK OVERLEG MET STAKEHOLDERS

Periodiek overleg met De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM)
De volgende overleggen vinden plaats tussen:

- de minister van Financiën en de president van De Nederlandsche Bank (1x per maand);
- de minister van Financiën en de voorzitter van de AFM (4x per jaar);
- de minister van Financiën en de directeur Toezicht van DNB en de voorzitter van de AFM gezamenlijk (4x per jaar).

Periodiek overleg met de Algemene Rekenkamer
De minister spreekt de president van de Algemene Rekenkamer (ARK) ongeveer vier keer per jaar tijdens een informele werklunch in aanwezigheid van de DGRB en de secretaris van de Algemene Rekenkamer, naast de meer ad-hoc contacten (bijvoorbeeld over afgeronde onderzoeken).

2.2 INTERNATIONALE OVERLEGGEN

2.2.1 ECOFINRAAD EN EUROGROEP

De Ecofinraad is de Raadsformatie in de EU van ministers van Financiën en/of Economie. De staatssecretaris van Financiën is in principe aanwezig bij de Ecofinraad wanneer er fiscale aangelegenheden op de agenda staan.

In de Eurogroep, die de dag voor de Ecofin plaatsvindt, zitten de ministers van Financiën van de eurolanden. Ook de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank (ECB) zijn vertegenwoordigd in de Ecofinraad en de Eurogroep. Verder is ook de voorzitter van het IMF aanwezig als daar aanleiding voor is. De Ecofinraad en Eurogroep vergaderen maandelijks in Brussel of Luxemburg (juni en oktober). Tweemaal per jaar (april en september) komt de Ecofinraad informeel bijeen in de lidstaat die het voorzitterschap in dat halve jaar bekleedt.

2.2.2 IMF EN DE WERELDBANK

Het IMF en de Wereldbank vergaderen in het voor- en najaar in Washington. De Nederlandse minister van Financiën is daarbij aanwezig. Het International and Monetary Financial Committee van het IMF (IMFC) en het Development Committee van de Wereldbank (DC) zijn de belangrijkste beleidsbepalende organen. De minister van Financiën wisselt jaarlijks van plek in het IMFC met zijn Belgische collega. De Nederlandse minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking neemt namens de Nederlandse kiesgroep deel aan het DC.

2.2.3 OVERIGE INTERNATIONALE VERGADERINGEN

Naast bovengenoemde vergaderingen zijn er ook nog andere internationale vergaderingen waarvoor de minister van Financiën wordt uitgenodigd, zoals de jaarvergaderingen van de

Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD), de Europese Investeringsbank (EIB) en de Aziatische Investeringsbank voor Infrastructuur (AIIB) en de G20.

3. De organisatieonderdelen

3.1 SG/PSG-CLUSTER

3.1.1 KERNTAKEN

De secretaris-generaal (SG) is de eerste en laatste adviseur van de minister en de staatssecretarissen. De directie Algemene Financiële Economische Politiek (AFEP), de directie Financieel-Economische Zaken (FEZ), de directie Communicatie (COMM) en de directie Bestuursondersteuning en Advies (BOA) ondersteunen de SG hierbij. Het ministerie heeft daarnaast een plaatsvervangend SG (pSG). De pSG is tevens de **Chief information officer** van het departement. De SG en de pSG sturen samen het SG/pSG-cluster aan.

De secretaris-generaal draagt de verantwoordelijkheid voor de coördinatie en integratie van het beleid binnen een ministerie. Daarbij is de SG verantwoordelijk voor de departementale toezichtfuncties en checks and balances. De directies binnen het SG/pSG cluster opereren dus niet binnen of voor één bepaalde DG-kolom, maar kolomoverstijgend, voor het gehele ministerie en de uitvoeringsorganisaties. De mensen binnen het SG/pSG-cluster werken samen met en voor collega's van het gehele departement. Zij ondersteunen en adviseren alle onderdelen van het departement op het gebied van bedrijfsvoering, communicatie, juridische zaken en politiek-bestuurlijke zaken. Daarbij hebben zij oog voor integrale samenhang van beleid. Ook vervult het SG/pSG-cluster de controlfunctie voor het gehele departement (FEZ) en draagt het de verantwoordelijk voor de integrale beveiliging (BVA). Daarnaast vallen twee rijksbreed opererende directies onder het SG-cluster: de Auditdienst Rijk (ADR) en de directie Domeinen Roerende Zaken (DRZ).

De afgelopen jaren is de positie van het SG/pSG-cluster versterkt. Dit volgt onder andere uit het onderzoek door de commissie onderzoek Belastingdienst uit 2017. Daarin werd namelijk geconcludeerd dat versterking nodig was van de essentiële toezichtfuncties op het niveau van de leiding van het departement, in het bijzonder de rol van de secretaris-generaal. Daarom is de directe staf van de secretaris-generaal uitgebreid. Ook is de positie en samenstelling van de directie FEZ versterkt. Dankzij deze versterking kunnen de directies binnen het SG/pSG-cluster hun rol als adviseur van de (p)SG en als interne 'countervailing power' beter uitoefenen.

3.1.2 ORGANISATIE

Het SG/pSG-cluster bestaat uit de volgende negen organisatieonderdelen:

- Directie Algemene Financiële en Economische politiek (AFEP)
- Directie Financieel-Economische zaken (FEZ)
- Directie Bestuursondersteuning en –Advies (BOA)
- Directie Communicatie (COMM)
- Directie Juridische Zaken (DJZ)
- Directie Bedrijfsvoering (BEDR)
- Auditdienst Rijk (ADR)
- Domeinen Roerende Zaken (DRZ)
- Bureau Beveiligingsambtenaar (BVA)

De SG stuurt de directies AFEP en FEZ direct aan. De pSG stuurt de directies BOA, COMM, DJZ, BEDR, ADR, DRZ en Bureau BVA aan.

Hieronder wordt op alle organisatieonderdelen van het SG/pSG-cluster ingegaan:

Directie Communicatie (COMM)
De directie Communicatie (COMM) zorgt ervoor dat de juiste informatie over organisatie, beleid en wetgeving op het juiste moment via de juiste wegen bij de juiste doelgroepen geraakt. COMM voorziet Nederlanders in vindbare, toegankelijke, begrijpelijke en aansprekende overheidsinformatie. COMM ondersteunt de ambtelijke en politieke top en de afzonderlijke beleidsdirecties met proactieve communicatie-adviezen en mediabeleid, speeches, publieksonderzoek, woordvoering, inzet van sociale media en beeld, omgevingsanalyses en voorlichting aan pers en publiek. De directie verzorgt de interne communicatie richting medewerkers via het personeelsmagazine, het intranet en via andere wegen. COMM werkt samen met Communicatie Belastingdienst, Toeslagen en Douane. Verder meet de directie de effectiviteit van de communicatie, leert en deelt de geleerde lessen en onderhoudt actief de relatie met stakeholders. De rol van de directie is daarbij afwisselend leidend, aanjagend en ondersteunend. COMM gebruikt heldere strategieën op zes hoofdthema's: overheidsfinanciën, Europa, financiële markten & staatsdeelnemingen, fiscaal beleid, uitvoering Belastingdienst (inclusief Toeslagen, Douane en FIOD) en corporate communicatie.

Directie Financieel-Economische Zaken (FEZ)
FEZ vervult de rol van concerncontroller voor het hele ministerie van Financiën, inclusief de Belastingdienst, Toeslagen en Douane. Dit houdt in dat FEZ beleidsvoorstellen van de dienstonderdelen kritisch toetst en de DGs, minister, de staatssecretarissen en de (p)SG daarover adviseert.

Deze toetsing en advisering betreft de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering van de begroting. Daarom adviseert FEZ over alle notities en kamerbrieven van de DGs/pSG met (potentieel) budgettaire gevolgen. Ook draagt FEZ zorg voor de interne en externe verantwoording.

FEZ stelt de begrotingsstukken en meerjarenramingen op van het ministerie van Financiën en de Nationale Schuld (begrotingshoofdstuk IX). Daarnaast fungeert FEZ als eerste aanspreekpunt voor de AR en de ADR bij de onderzoeken van deze organisaties op het terrein van het vakdepartement van Financiën (FIN-I). Een met de AR/ADR-coördinatie samenhangende rol is de coördinerende en toezichthoudende taak van FEZ op de aanpak van de onvolkomenheden in het financieel beheer en bedrijfsvoering die door de AR en ADR zijn geconstateerd.

Voorts adviseert FEZ Eigenaarsadvisering de SG en de pSG in de rol van eigenaar van uitvoerende diensten, zoals de Belastingdienst, Douane en Toeslagen, de zelfstandig bestuursorganen als DNB, AFM en de Waarderingskamer, enkele rechtspersonen met een wettelijke taak en dienstonderdelen als de ADR en DRZ. Deze rol van eigenaar maakt onderdeel uit van een sturingsmodel dat in 2017 is ingevoerd in opvolging van de aanbevelingen van de Commissie Onderzoek Belastingdienst. De aanbevelingen waren gericht op de versterking van de aansturing van en het toezicht op de Belastingdienst. De rol van eigenaar kenmerkt zich door het lange termijnperspectief voor de uitvoeringsorganisaties en toezichthouders. Voor de Belastingdienst, Douane en Toeslagen geldt een sturingsmodel waar de rollen van opdrachtnemer (uitvoerder), opdrachtgever (beleidsverantwoordelijk) en eigenaar (SG) worden onderscheiden. Deze rollen komen samen in een zogenaamd driehoeksoverleg.

De eigenaar is verantwoordelijk voor het inrichten (opzet) en faciliteren (bestaan) van het sturingsmodel. De werking van het sturingsmodel is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van opdrachtnemer, opdrachtgever én eigenaar. FEZ Eigenaarsadvisering adviseert de (p)SG in de rol van eigenaar over de governancestructuur en bijbehorende overleggen, richt zich daarbij o.a. op kwalitatieve managementinformatie, sturing op het ICT portfolio van de Belastingdienst en het bewaken van de kerntaken van de diensten.

FEZ is ook verantwoordelijk voor het kader voor - en het toezicht op het departementale managementcontrolsysteem waarvan de begrotingscyclus, de departementale planning & controlecyclus en het risicomanagement deel van uitmaken.

Verder is FEZ formeel verantwoordelijk voor de administratie van de uitgaven, ontvangsten en verplichtingen. De feitelijke administratie wordt gevoerd door het Financieel Diensten Centrum. FEZ is ook verantwoordelijk voor het toezicht op – en de publicatie van - de bestuurskosten door de ambtelijke en politieke leiding. Bij FEZ is tevens het interdepartementale fiscaal loket ondergebracht, dat ministeries adviseert over hun fiscale aangifte, maar ook de aangifte van Financiën verzorgt en toezicht houdt op de inrichting van de borging van de fiscale processen binnen het ministerie van Financiën zelf. Tot slot gaat FEZ ook over de zogenoemde Consignatiekas, waarin onder andere niet-uitbetaalde erfenissen worden beheerd.

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek (AFEP)
De directie AFEP is de economische stafdirectie van het ministerie van Financiën en heeft overzicht over het hele financieel-economische beleid (uitgaven en inkomsten). De directeur AFEP ondersteunt de minister bij begrotingsbesluitvorming in de politieke vijfhoek. De directie AFEP adviseert de bewindspersonen en de ambtelijke leiding gevraagd en ongevraagd over lopende beleidsvraagstukken vanuit een economische invalshoek, met een brede blik op effecten voor economie, markt en samenleving, vanuit zowel de invalshoek van Financiën I als Financiën II.

AFEP is verantwoordelijk voor de macroraming (economische effecten) van de belastinginkomsten en bewaakt het lastenkader. Daarbij is AFEP nauw betrokken bij de budgettaire besluitvorming in het voorjaar (uitgavenbesluitvorming) en coördineert AFEP de augustusbesluitvorming (besluitvorming over de inkomsten (de lasten) en de koopkracht). De activiteiten van AFEP hangen voor een belangrijk deel samen met de politieke en economische actualiteit. Daarnaast verricht AFEP werk dat is gericht op het functioneren van stelsels (zoals het pensioenstelsel) op de langere termijn.

Directie Bestuursondersteuning en Advies (BOA)
BOA is een divers team van bestuurlijk adviseurs, adviseur protocol, de secretariaten van de ambtelijke en politieke top en de kamerbewaarders. Ook vallen de politiek assistenten (PA) formatief onder BOA. Een groot deel van de medewerkers waar de bewindspersonen op dagelijkse basis mee te maken hebben, zoals het secretariaat, de kamerbewaarders en de PA vallen dus onder BOA.

BOA ondersteunt en adviseert gevraagd en ongevraagd de politieke en ambtelijke top van het ministerie over bestuurlijke en politieke aangelegenheden. BOA heeft daarnaast ook een aantal eigen dossiers, zoals ondersteuning van de SG ten aanzien van benoemingen bij AFM en DNB. Tevens is het departementaal crisiscoördinatiecentrum (DCC) voor Financiën belegd bij BOA, waarmee BOA zorgdraagt voor de crisiscoördinatie binnen het ministerie. Daarnaast voert BOA het secretariaat van de bestuursraad en van de wekelijkse bewindspersonenstaf en bereidt BOA het

interdepartementale SG-overleg (SGO) en de ministerraad en onderraden voor. BOA bewaakt ook het proces van de stukkenstroom richting de bewindspersonen en is zowel intern als extern het centraal coördinatiepunt voor parlementaire zaken. Ten slotte adviseert BOA de bewindspersonen over protocollaire zaken.

De komende periode wordt het ministerie van Financiën geconfronteerd met ten minste drie parlementaire enquêtes. Het gaat om de lopende parlementaire enquête Aardgaswinning Groningen en de nog op te starten parlementaire enquête fraudebeleid en dienstverlening bij uitvoeringsorganisaties. Daarnaast heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen die oproept tot een parlementaire enquête naar de bestrijding van de covid-19 pandemie. Deze parlementaire enquêtes vergen een Financiën-brede inzet, waarbij een groot deel van het inhoudelijke werk door de inhoudelijke beleidsdirecties zal worden gedaan. Echter, gezien de unieke omstandigheid dat in korte tijd mogelijk opeenvolgende parlementaire enquêtes worden gehouden, wordt de directie BOA in ieder geval in de jaren 2021, 2022 en 2023 uitgebreid met een derde afdeling. Deze afdeling neemt de coördinatie binnen het ministerie van Financiën op zich. Hiermee draagt deze afdeling bij aan centralisatie en opbouw van kennis en ontzorging van de inhoudelijk betrokken directies in

1) de voorfase van een parlementaire enquête;
2) op het proces tijdens de parlementaire enquêtes (ten aanzien van de contacten met de griffier, andere ministeries, de informatievorderingen, besloten voorgesprekken, openbare verhoren en;
3) de nafase van een parlementaire enquête.

Directie Juridische Zaken (DJZ)
Het ministerie van Financiën (inclusief de Belastingdienst, Toeslagen en Douane) heeft een hybride juridisch systeem, waarbij juridische taken zowel decentraal als centraal zijn belegd. Binnen het hybride juridische systeem, acteren de juridische clusters binnen de directoraten-generaal op hun specifieke beleidsterrein. Die opzet biedt voordelen, zoals een kleine afstand tussen beleid en wetgeving. Tegelijkertijd vraagt deze werkwijze ook om extra afstemming en om borging van de kwaliteit van het geheel. DJZ vervult als centrale juridische directie een spilfunctie. De taken van DJZ zijn:

1. Juridisch adviseur voor de ambtelijke en politieke leiding en voor de directies, zowel vraag-gestuurd als op eigen initiatief;
2. Coördinator en verbinder van DG- en departement overstijgende onderwerpen en interdepartementale juridische overleggen;
3. Kwaliteitsbewaker via (jaar)verslaglegging van de juridische functie binnen het hele departement. Voor de juridische functie is DJZ bovendien kaderstellend ter borging van het juridische geweten van Financiën.

De spilfunctie van DJZ komt tot uiting in het adviseren en procederen, de coördinatie van (juridische) kennisuitwisseling en ministeriebrede juridische vraagstukken, en de coördinatie van de interdepartementale vertegenwoordiging van Financiën in juridische gremia. Concreet betekent dit dat de DG-overstijgende dossiers met een juridische component op niet-fiscaal gebied worden afgestemd met DJZ.

Directie Bedrijfsvoering (BEDR)
De directie Bedrijfsvoering ondersteunt alle medewerkers in hun werk bij het ministerie van Financiën (en in voorkomende gevallen medewerkers van buiten Financiën) op het gebied van personeel en organisatie, financiën, documentaire informatievoorziening, archiefbeheer, ICT en facilitaire dienstverlening. Veel diensten en producten van de directie Bedrijfsvoering zijn beschikbaar voor alle medewerkers van Financiën, andere zijn vooral bestemd voor het management. Onder de directie Bedrijfsvoering ressorteren de volgende eenheden: Facilitair, Huisvesting en Services (FHS), Team Financiën, CDI office/Inkoop, Informatisering (I) en Organisatie en Personeel (O&P).

Op hoofdlijnen verricht de eenheid FHS met name regietaken op het gebied van facilitaire dienstverlening en huisvesting.

Team Financiën is verantwoordelijk voor de eerstelijnscontrol binnen het beleidsdepartement. De financieel management adviseur treedt op als controller voor een Directoraat-Generaal (DG) en de externe omgeving van een DG. Team Financiën is ook de vraagbaak en adviseur op bedrijfsvoeringsvraagstukken. Ook is dit team verantwoordelijk om voor de betreffende DG en directie te zorgen voor de kwaliteitsbewaking en de volledig-, juist- en tijdigheid van alle financiële (eind)producten, o.a. jaarplannen, begroting, rapportages. Procesmanagement binnen Team Financiën geeft invulling aan het ministeriebrede doel "Processen in beeld" door te adviseren over verbetering van de richting en verrichten van de (werk)processen in geval van risico en/of onvolkomenheden. De procesmanagers dragen bij aan het optimaliseren en verbeteren van de richting van de (werk)processen binnen het beleidsdepartement Financiën.

CDI office/Inkoop voorziet in duiding van het beleid, kaders, informatievoorziening, communicatie en monitoring op het gebied van inkoop. Ook richten zij het inkoopbeheer in, adviseren over de inrichting van de inkooporganisatie en geven zij inkoop- en contractmanagementadvies. In 2021 staat de overkomst van categoriemanagement van het IUC Belastingdienst naar CDI office gepland.

De eenheid Informatisering is verantwoordelijk voor de ICT-dienstverlening, beheert kritieke ICT-systemen, stelt I-beleid op en monitort compliancy, toetst ICT-projecten en benut innovatieve ontwikkelingen zoals data-analyse en AI.

De eenheid O&P richt zich in de kern op de interne advisering van de leiding en het management van het departement over de uitvoering van het personeelsmanagement, het personeelsbeleid en de ontwikkeling van de organisatie.

Vanaf 2018 heeft de directie Bedrijfsvoering ook een kaderstellende en controlerende rol richting de Belastingdienst en werkt hiertoe nauw samen met de concerndirecties van het DGBD.

Auditdienst Rijk (ADR)
In de Comptabiliteitswet 2016 is de Auditdienst Rijk omschreven als "het dienstonderdeel van het ministerie van Financiën dat belast is met de uitoefening van de auditfunctie bij het Rijk". De taken van de ADR zijn uitgewerkt in het Besluit ADR:

- wettelijke taak (accountantscontrole van de departementale jaarverslagen) en controle van door de Tweede Kamer aangewezen grote projecten;

- vraaggestuurde onderzoeken op verzoek van de politieke en ambtelijke leiding van de ministeries naar bijvoorbeeld ICT, cultuur en gedrag, organisatieontwikkeling of verandertrajecten;
- auditwerkzaamheden ten behoeve van de Europese Commissie.

De ADR is een dienstonderdeel van het ministerie van Financiën, maar heeft op grond van het Besluit ADR een aantal bijzondere kenmerken. De ADR werkt in opdracht van de afzonderlijke ministers (departementale lijnen voor opdrachtgeverschap en rapportering). De bewindspersonen onthouden zich van het geven van instructies aan de ADR. Daardoor is de ADR in staat zijn taken onafhankelijk uit te oefenen.

De minister van Financiën publiceert elk halfjaar een lijst van uitgebrachte ADR-rapporten. De bewindspersonen voor wie de rapporten zijn geschreven, maken deze binnen zes weken openbaar, tenzij daarvoor een uitzondering geldt.

Domeinen Roerende Zaken (DRZ)
DRZ heeft twee hoofdtaken. DRZ is de logistieke verwerker van - door de Nationale Politie of bijzondere opsporingsdiensten - in beslag genomen roerende goederen. Dit is in opdracht van het Openbaar Ministerie. Deze taak als zogeheten wettelijk bewaarder vindt zijn oorsprong in het Wetboek van Strafvordering (artikel 118).

Daarnaast is DRZ op grond van de Regeling materieelbeheer roerende zaken van het Rijk belast met de verwerking en verkoop van overcomplete goederen van het Rijk. DRZ vertegenwoordigt in deze rol de Staat als eigenaar van roerende zaken. Daarbij is DRZ voorzitter van de commissie voor verkoop van Defensiematerieel (CVDM), die de (voorgenomen) verkoop van strategische defensiematerieel beoordeelt.

In het kader van de wettelijke taak als bewaarder worden alle, namens het Openbaar Ministerie, in beslaggenomen goederen bewaard, vernietigd, terug gegeven en verkocht. Ook worden ondersteunende activiteiten uitgevoerd zoals het ontmantelen van hennepkwekerijen en illegale sigarettenfabrieken en het verwerken van in beslag genomen illegaal vuurwerk.

Vanwege haar expertises verleent DRZ aanvullend op deze wettelijke twee hoofdtaken ondersteuning aan de Belastingdienst bij het vaststelling van de waarde van geïmporteerde voertuigen in het kader van het vaststellen van de BPM en bij het verkopen of teruggeven van executoriaal in beslag genomen voertuigen. Ook aan het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) wordt ondersteuning verleend bij het verkopen of teruggeven van voertuigen die zijn gegijzeld vanwege onbetaalde boetes.

Bureau Beveiligingsambtenaar (BVA)
De BVA vervult zijn rol samen met de leden van Bureau BVA. De BVA-office bestaat uit drie onderdelen:

- het expertteam met experts op de verschillende disciplines;
- het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën (OIF);
- het Algemeen Adviespunt Integriteit (AAI).

BVA-taken/expertteam
De BVA is verantwoordelijk voor advies en toezicht op de integrale beveiliging van het ministerie van Financiën. Hieronder vallen: risicobeheersing en calamiteitenmanagement, informatiebeveiliging, fysieke en personele beveiliging (waaronder beveiliging bewindspersonen), vertrouwensfuncties en kwetsbare functies, privacy en gegevensbescherming, compliance (Insiderregeling) en integriteit. Bureau BVA valt onder verantwoordelijkheid van de pSG. Daarnaast valt de BVA onder de Rijks-BVA (DGOO, Min BZK).

Het is de missie van Bureau BVA om bij te dragen aan een veilige en vertrouwelijke werkomgeving op het ministerie van Financiën. Medewerkers en informatie moet veilig zijn en mensen moeten zich veilig voelen om hun werk voor Nederland te kunnen doen. Een balans tussen werkbaarheid en veiligheid en zoveel mogelijk veilig faciliteren zijn hierbij uitgangspunten. Het toezicht houden op de kwaliteit van de integrale beveiliging staat hierbij centraal. Bureau BVA heeft daarnaast de taak om meer synergie te creëren in de integrale beveiligingsterreinen van het ministerie. Ook ondersteunt het de dienstonderdelen bij het in kaart brengen van risico's en geeft het adviezen om beleid en de implementatie daarvan te verbeteren.

Onderzoeksbureau Integriteit Financiën (OIF)
Het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën (OIF) is de centrale plek binnen het ministerie van Financiën waar (vermoedens van) integriteitschendingen worden beoordeeld en onderzocht. Medewerkers kunnen melding maken van een integriteitschending of een vermoeden daarvan. Het moet daarbij gaan over een schending begaan door een medewerker van (of een persoon die werkzaamheden verricht voor) het ministerie van Financiën en alle daaronder vallende organisatieonderdelen, dus ook de Belastingdienst, Toeslagen en Douane. Meldingen bij het OIF kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op diefstal, belangenverstrengeling of ongewenste omgangsvormen.

Algemeen Adviespunt Integriteit (AAI)
Naast advies van vertrouwenspersonen, kunnen medewerkers die vragen over integriteit hebben deze ook stellen bij het Algemeen Adviespunt Integriteit (AAI). Men kan daar terecht met vragen over de meld- en onderzoeksprocedure.

3.2 GENERALE THESAURIE

3.2.1 KERNTAKEN
De Generale Thesaurie:

- adviseert over het beleid ten aanzien van de financiële markten en het toezicht daarop en bereidt de daartoe benodigde wetgeving voor;
- vervult namens de bewindspersonen het aandeelhouderschap in staatsdeelnemingen;
- adviseert over publiek-private samenwerking;
- adviseert over buitenlandse financiële betrekkingen;
- verzekert financiële risico's die samenhangen met het handels- en dienstenverkeer met het buitenland;
- en voorziet in de uitgifte en het beheer van de Nederlandse staatsschuld.

3.2.2 ORGANISATIE
De Generale Thesaurie, die zijn naam overigens dankt aan het Franse woord voor schatkistbewaarder, 'thésaurier', omvat vier directies:

Het Agentschap van de Generale Thesaurie (Agentschap)
Hoewel de naam anders doet vermoeden, is het Agentschap een reguliere directie, verantwoordelijk voor het beheer en de financiering van de staatsschuld door uitgifte van staatsleningen: Dutch State Loans (DSL's) en Dutch Treasury Certificates (DTC's). Daarnaast is het Agentschap verantwoordelijk voor de dagelijkse regulering van het schatkistsaldo, het schatkistbankieren voor de overheid en het betalingsverkeer van het Rijk.

Directie Financieringen (FIN)
De overheid heeft aandelen in een aantal Nederlandse en internationale ondernemingen die een publiek belang hebben voor de Nederlandse maatschappij. De directie Financieringen is verantwoordelijk voor het aangaan, beheren en verkopen van deze staatsdeelnemingen. De nadruk ligt op het actieve beheer van de bestaande belangen in de meer permanente deelnemingen zoals Air France – KLM, Gasunie, NS, Schiphol en Tennet.

De directie houdt zich als aandeelhouder onder meer bezig met het beoordelen van de ondernemingsstrategie en investeringen en het benoemen van bestuurders en commissarissen. Daarnaast beheert de directie via de stichting NLFI de aandelen in ABN AMRO en de Volksbank. De belangen in deze financiële instellingen hebben een tijdelijk karakter.

De directie houdt zich ook bezig met een aantal specifieke projecten en bedrijfseconomische vraagstukken zoals de rol van staatsdeelnemingen in de energietransitie of steun in het kader van de COVID-19 crisis, het overkoepelende DBFM(O)-beleid en de financiële zekerheidstelling in het kader van de Kernenergiewet.

Directie Financiële Markten (FM)
De taak van de directie Financiële Markten is om voorwaarden te scheppen voor goed functionerende en integere financiële markten en instituties. Dit omvat het streven naar een goed en transparant aanbod van financiële producten en diensten aan Nederlandse consumenten en bedrijven. En het streven naar een financieel gezonde en internationaal concurrerende Nederlandse financiële sector en financieel fitte consumenten. Cruciaal hiervoor is vertrouwen in financiële markten en instellingen, zoals banken, de effectenhandel, het betalingsverkeer, het verzekeringswezen en de accountancy. De directie ontwikkelt voor al deze zaken het beleid én de wetgeving en voert de bijbehorende mondiale en Europese onderhandelingen.

Ook is FM, vanuit de rol van opdrachtgever van DNB en de AFM als zelfstandige bestuursorganen, (mede) verantwoordelijk voor de institutionele relatie van de minister tot deze zelfstandige bestuursorganen, waaronder de wettelijke bevoegdheden van de minister richting DNB en de AFM, de governance van die twee instellingen en hun bekostiging. Daarnaast is FM verantwoordelijk voor de circulatiemunten en bijzondere munten in Nederland. Verder is FM verantwoordelijk voor het beleid en de wetgeving die misbruik van de financiële sector beoogt te voorkomen, zoals witwassen en terrorismefinanciering en de uitvoering van financiële sancties.

De minister van Financiën is de bevoegde autoriteit in Nederland voor het afgeven van financiële ontheffingen en vergunningen in het kader van sanctieregelgeving. Op basis daarvan kunnen onder strikte voorwaarden uitzonderingen worden toegestaan op bevriezingsmaatregelen en kan toestemming worden verleend voor transacties naar bijvoorbeeld een gesanctioneerd land. Deze taak is gemandateerd aan de directeur FM.

Wijzer in geldzaken, opgericht door het ministerie in 2008 en onderdeel van FM, is een platform waarin partners uit de financiële sector, de overheid en het Nibud samenwerken om Nederlanders financieel fitter te maken. Hare Majesteit Koningin Máxima is erevoorzitter van het platform. De minister van Financiën heeft een stimulerende rol, o.a. door gastlessen over geld te geven, deel te nemen aan evenementen als Week van het geld, en door werkbezoeken aan financieel kwetsbare groepen.

Directie Buitenlandse Financiële Betrekkingen (BFB)
BFB is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het buitenlandse financiële beleid. De directie adviseert de minister over zijn strategie in Europa ten aanzien van het financieel-economische beleid in de EU (Ecofin) en het Eurogebied (Eurogroep) en de ontwikkeling van de (meerjaren)begroting van de EU. Ook coördineert BFB de afstemming van EU-dossiers, departementaal en interdepartementaal. BFB bereidt ook het beleid voor ten aanzien van internationale financiële instellingen en fora waaronder het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de Wereldbank (WB), de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD), de Europese Investeringsbank (EIB), de Aziatische Investeringsbank voor Infrastructuur en eventueel de G20. Daarnaast analyseert deze directie internationale financiële en economische ontwikkelingen. Verder verzekert BFB voor rekening en risico van de Staat zowel betalingsrisico's die samenhangen met Nederlandse exporten, als niet-commerciële risico's die zijn verbonden aan Nederlandse investeringen in ontwikkelingslanden. Ook is zij via die weg betrokken bij internationale schuldenregelingen.

Programmadirectie Herstel- en Veerkrachtplan (HVP)
Het Nederlands Herstel- en Veerkrachtplan is onderdeel van de Recovery and Resilience Facility uit het tijdelijke NextGenerationEU Covid-herstelinstrument. Alle Europese lidstaten dienen hiervoor een plan in dat zowel investeringen als hervormingen bevat. Voor Nederland is er ca. € 5,9 miljard beschikbaar.
De tijdelijke programmadirectie HVP is verantwoordelijk voor de totstandkoming van het Nederlands Herstel- Veerkrachtplan. De directie zal dit plan de komende periode, in overleg met stakeholders opstellen, het met de Europese instellingen afstemmen en de implementatie monitoren en coördineren tot eind 2026. Dit zal gebeuren in nauwe samenwerking met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en andere betrokken departementen.

3.3 DIRECTORAAT-GENERAAL RIJKSBEGROTING

3.3.1 KERNTAKEN

De minister van Financiën draagt de verantwoordelijkheid voor het begrotingsbeleid en de daarbij behorende begrotingsregels. Het doel van het begrotingsbeleid is om de overheidsfinanciën op orde te houden, de economie te stabiliseren en belastingopbrengsten doelmatig te besteden. De begrotingsregels zijn daarbij een belangrijk instrument. De minister heeft op grond van de Comptabiliteitswet inhoudelijke en procedurele bevoegdheden over de begrotingen van alle ministers. DGRB ondersteunt de minister hierbij.

Het begrotingsproces is een cyclus waarin drie zaken gelijktijdig lopen: de verantwoording over het afgelopen begrotingsjaar, de uitvoering van het lopende begrotingsjaar en de voorbereiding van het komende begrotingsjaar. De begrotingscyclus kent drie soorten producten: de budgettaire nota's, de budgettaire brieven en de begrotingswetten. De nota's en begrotingen worden naar de Tweede Kamer gestuurd en de brieven zijn voor het kabinet. Onderstaande tabel geeft een

beknopt tijdschema van budgettaire nota's, brieven en begrotingswetten die aan de orde komen gedurende een jaar.

In de begrotingscyclus zijn de (korte termijn)ramingen van het Centraal Planbureau belangrijk. Medio maart komt het Centraal Economisch Plan (CEP) uit. Op basis hiervan worden de consequenties voor het EMU-saldo en het uitgavenkader voor het lopende en het komende jaar bepaald en vindt de besluitvorming in het voorjaar plaats. Daarnaast wordt op Prinsjesdag de Macro Economische Verkenning (MEV) gepresenteerd. Op basis van deze cijfers stelt het kabinet de ontwerpbegroting en de Miljoenennota vast.

PERIODE	VOORBEREIDING *T+1*	UITVOERING *T*	VERANTWOORDING *T-1*
Oktober/ november t-1	Begrotingsaanschrijving aan vakministers		
Maart t	Beleidsbrieven van vakministers		Behandeling departementale jaarverslagen en auditrapporten in de Ministerraad.
Maart/april t	Begrotingsonderhandelingen en besluitvorming in MR		
April/mei t		Voorjaarsnota en 1e suppletoire begrotingen naar de TK en EK	Aanbieding van het Financieel Jaarverslag van het Rijk en de jaarverslagen aan de TK en EK
Juni/juli t	Opstellen Miljoenennota en Rijksbegroting		
Augustus t	Begrotingsraden		
September t	Aanbieding van de Rijksbegroting en Miljoenennota aan TK en EK		
September/ oktober t	Algemene Politieke Beschouwingen en Algemene Financiële Beschouwingen		
November/ december t	Begrotingsbehandeling van de afzonderlijke ontwerpbegrotingen	Najaarsnota en 2e suppletoire begrotingen naar de TK en EK	

In de tijd gezien, overlappen de fasen van de begrotingscyclus elkaar. Zo wordt tijdens de begrotingsuitvoering ook de verantwoording van het voorgaande jaar opgesteld én begonnen met de begrotingsvoorbereiding voor het komende jaar. Op die manier kan de budgettaire informatie uit de verantwoording en uitvoering (over- en onderschrijdingen van budgetten) worden gebruikt bij de begrotingsvoorbereiding voor het komende jaar.

DGRB:

- organiseert het begrotings- en verantwoordingsproces van het Rijk;
- stelt de rijksbegroting en budgettaire nota's op, zoals de Miljoenennota;
- ziet toe op de doelmatigheid en beheersbaarheid van overheidsuitgaven;
- ziet toe op de uitvoering van de begroting door departementen;
- bevordert de doelmatigheid van het financieel beheer van de departementen en daaraan gelieerde (uitvoerings)organisaties.

3.3.2 ORGANISATIE

DGRB bestaat uit twee directies; de directie Begrotingszaken en de Inspectie der Rijksfinanciën.

Directie Begrotingszaken (BZ)

BZ is verantwoordelijk voor de rijksbrede begrotingsstructuur en financiële infrastructuur. De directie speelt een centrale rol in de totstandkoming van de rijksbegroting, Miljoenennota en het Financieel Jaarverslag van het Rijk. Daarbij werkt ze voortdurend aan verbetering van de toegankelijkheid van de begrotings- en verantwoordingsstukken. De directie is verantwoordelijk voor de Comptabiliteitswet en de regelgeving die ten grondslag ligt aan de rijksbegroting, het begrotingsbeleid (en de daarbij behorende begrotingsregels) en de inrichting van de financiële functie van het Rijk. Ook beheert de directie de concernadministratie van het Rijk en de administratie van het 'schatkistbankieren' door sociale fondsen, medeoverheden, RWT's en onderwijsinstellingen.

Begrotingszaken is gericht op een efficiënt, effectief en rechtmatig overheidsbeleid. De directie raamt het EMU-saldo, de EMU-schuld en toetst de plannen aan de begrotingsregels en de uitgavenkaders. Ook maakt de directie de spelregels voor de sturing en bekostiging van uitvoeringsorganisaties en subsidies (zoals de Regeling agentschappen, het Stichtingenkader, het Uniform Subsidiekader en de Nationale Verklaring). Ten slotte adviseert Begrotingszaken nieuwe kabinetten over het begrotingsbeleid via de Studiegroep Begrotingsruimte (waarin diverse onderdelen van het departement vertegenwoordigd zijn) en draagt de directie bij aan het Nederlandse stabiliteitsprogramma voor Brussel. Begrotingszaken schept randvoorwaarden voor een goede en sterke financiële functie bij het Rijk, bijvoorbeeld met een opleidingsprogramma voor jong financieel talent. De Rijksacademie voor Financiën, Economie en Bedrijfsvoering verzorgt opleidingen voor rijksambtenaren.

Inspectie der Rijksfinanciën (IRF)

De IRF heeft een centrale rol in budgettaire processen en fungeert als "de ogen en oren van de minister van Financiën". De medewerkers van de IRF onderhouden de contacten met de departementen. Deze contacten leiden tot advisering aan de minister van Financiën op vrijwel het gehele terrein van de collectieve sector, zowel over de financiële gevolgen van voorstellen van departementen als over de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid. De IRF adviseert de minister bij de voorbereiding van de wekelijkse ministerraad. In het begrotingsproces ondersteunt de IRF de minister bij de begrotingsonderhandelingen en zorgt zij voor een integraal beeld van alle

wensen aan de uitgavenkant. Daarbij let de IRF niet op deelbelangen, maar op de algemene belangen.

De IRF bestaat uit negen secties die elk één of maximaal 2 departementen onder hun hoede hebben. De IRF beschikt daarnaast over twee stafbureaus die belast zijn met de coördinatie van het begrotingsproces en met onderzoekswerkzaamheden. Deze stafbureaus zijn tevens verantwoordelijk voor het beheren van relevante regelgeving met het oog op verbetering van inzicht in doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid. Ook is binnen de IRF het coördinatiepunt decentrale overheden (CDO) belegd.

3.4 DIRECTORAAT-GENERAAL VOOR FISCALE ZAKEN

3.4.1 KERNTAKEN

DGFZ bereidt beleid en wetgeving voor op het gebied van belastingen, toeslagen en douane. Daartoe stelt DGFZ ook fiscale wetgeving op. DGFZ is verantwoordelijk voor beleid en wetgeving ten aanzien van de wijze waarop toeslagen worden uitgekeerd en de rechtsbescherming die daarbij geldt. Daarnaast werkt zij ook aan oplossingen voor gedupeerde ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire.

DGFZ:

- ontwikkelt fiscaal, - en douanebeleid en fiscale, - en douanewetgeving (onderdeel van die fiscale wetgeving is de Awir);
- bereidt belasting- en douaneverdragen voor;
- overlegt over internationale fiscale en douaneregelingen;
- bereidt niet-fiscale douanewetgeving en –verdragen voor;
- ontwikkelt en bereidt beleid en wetgeving voor die zien op toeslagoverstijgende elementen in het huidige en nieuwe toeslagenstelsel;
- maakt wetgeving die nodig is voor de hersteloperatie;
- en is (coördinerend) opdrachtgever van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen.

DGFZ werkt aan de fiscale beleid- en uitvoeringsagenda van het kabinet. Aan de in de begroting 2022 opgenomen thema's draagt DGFZ met name bij aan de thema's:

- verbeteren processen Belastingdienst, Douane en Toeslagen: betrouwbaar, benaderbaar en behulpzaam;
- vergroening van het fiscaal stelsel;
- vergroten menselijke maat in het toeslagenstelsel.

1. DGFZ blijft daarnaast werken aan de:
2. Aanpak van belastingontwijking en ontduiking
3. Lagere lasten op arbeid
4. Aantrekkelijk vestigingsklimaat
5. Goede uitvoerbaarheid

3.4.2 ORGANISATIE

Het directoraat-generaal Fiscale Zaken bestaat uit drie directies.

Directie Algemene Fiscale Politiek (AFP)

AFP geeft beleidsadviezen over algemeen (toekomstig) fiscaal beleid en fiscale wetgeving voor het financieel-economisch beleid. Verder vervult de directie in het fiscale wetgevingsproces een adviserende en coördinerende rol. Onderdeel hiervan is de raming van het budgettaire beslag van fiscale maatregelen, de evaluatie van fiscale regelingen en het (coördinerend) opdrachtgeverschap richting de Belastingdienst.

De directie is verantwoordelijk voor de coördinatie en inzet ten aanzien van de fiscale dossiers in Europa, zowel op het terrein van de directe als indirecte belastingen. De directie onderhoudt intensieve contacten met andere overheidsinstanties en internationale organisaties zoals de EU en de OESO.

Directie Directe Belastingen en Toeslagen (DB&T)
DB&T ontwikkelt beleid en wetgeving op het gebied van de directe belastingen, zoals inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, loonbelasting en schenk- en erfbelasting. Hierbij ontwerpt zij ook regelgeving voor de heffing en invordering van deze belastingen en voor toeslagen. Ook is de directie DB&T verantwoordelijk voor het ontwikkelen van beleid op het gebied van formeel recht. De directie DB&T is coördinerend opdrachtgever voor het DG Toeslagen.

Directie Verbruiksbelastingen, Douane en internationale aangelegenheden (VDI)
VDI adviseert, onderhandelt en onderhoudt de contacten met landen over belastingverdragen en is daarnaast de bevoegde autoriteit bij geschillen over de verdragsinterpretaties. Tevens adviseert VDI over de internationale aspecten van de Nederlandse fiscale wetgeving en het fiscale beleid. Daarnaast ontwikkelt VDI standpunten over internationale fiscale vraagstukken die in multilateraal verband (zoals de OESO en de VN) aan de orde komen en neemt zij deel aan de besprekingen binnen deze organisaties. Daarnaast ontwikkelt VDI beleid en wetgeving op het gebied van de indirecte belastingen, zoals de omzetbelasting, de overdrachts- en assurantiebelasting, accijnzen en auto- en milieubelastingen. De directie VDI is coördinerend opdrachtgever van DG Douane.

3.5 DIRECTORAAT-GENERAAL BELASTINGDIENST

3.5.1 KERNTAKEN
De Belastingdienst is verantwoordelijk voor de heffing, controle en inning van de rijksbelastingen. Naast fiscaal toezicht voert de Belastingdienst op een aantal niet-fiscale terreinen taken uit. De Belastingdienst:

- heft en int premies volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet.
- is belast met de opsporing van fiscale en niet-fiscale fraude, mede in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Verder voert de Belastingdienst in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een aantal toezichtstaken uit op het terrein van economische ordening, zoals de controle op de deponeringsplicht van de jaarrekening.

3.5.2 ORGANISATIE
De uitvoering vormt de core business van de Belastingdienst. Deze bestaat uit zeven uitvoerende onderdelen (primair proces). Daarnaast is er een aantal kaderstellende en ondersteunende onderdelen die worden aangestuurd door de pDG en pDG fiscaliteit.

Versterken vakmanschap, fiscaliteit en rechtsstatelijkheid
Om het vakmanschap in de huidige structuur te versterken is in februari 2021 de functie van plaatsvervangend directeur-generaal fiscaliteit Belastingdienst (pDGf) ingesteld. Vakmanschap gaat over hoe de Belastingdienst zijn werk doet, hoe dit door burgers en ondernemers wordt ervaren en wat nodig is om dit te versterken. De pDGf geeft richting aan de concernbrede aandacht voor en versterking van het vakmanschap, fiscaliteit en rechtsstatelijkheid. De focus bij deze punten is het aanjagen en richting geven van lopende en reguliere werkzaamheden en verbetertrajecten en het vergroten van het bewustzijn van wat de maatschappij van de Belastingdienst verwacht.

Primair proces
Het betreft die onderdelen waar dagelijks de kerntaken van de Belastingdienst worden uitgevoerd en welke het bestaansrecht vormen van het directoraat-generaal. Deze worden alle rechtstreeks aangestuurd door de directeur-generaal Belastingdienst. Het betreft de volgende organisatieonderdelen:

- Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD)
- Particulieren
- Midden- en Kleinbedrijf (MKB)
- Grote Ondernemingen (GO)
- Centrale Administratieve processen (CAP)
- Klantinteractie en Services (KI&S)
- Informatievoorziening (IV)

Kaderstelling
Ten behoeve van kwaliteitsborging, kaderstelling en uitvoeringsbeleid is een aantal concerndirecties ingericht. Het betreft de volgende directies:

- Fiscale en Juridische zaken (FJZ)
- IV- en Databeheersing (IV&D)
- Uitvoerings- en Handhavingsbeleid (UHB)
- Organisatie en Personeel (O&P)
- Innovatie en strategie (I&S)

Daarnaast is er een directie Control en Financiën (C&F) die apart staat van de bedrijfsvoering en een Bureau Directeur-generaal (BDG).

Ondersteuning
Om de organisatieonderdelen in het primair proces te ondersteunen is een aantal Corporate Diensten en SSO's ingericht.
Het betreft de volgende organisatieonderdelen:

- Vaktechniek (VT)
- Datafundamenten en Analyse (DF&A)
- Communicatie (CDC)
- Financieel en Managementinfo (SSO F&MI)
- Facilitaire Dienstverlening (SSO CFD)
- Organisatie en Personeel (SSO O&P)
- Switch

3.6 DIRECTORAAT-GENERAAL TOESLAGEN

3.6.1 KERNTAKEN

Het directoraat generaal Toeslagen (DGTSL) maakt vitale voorzieningen voor iedereen betaalbaar door een financiële bijdrage uit te keren. Deze bijdrage stelt mensen elke maand opnieuw in staat de rekeningen te betalen voor de zorgverkering, huur, kinderopvang en ander levensonderhoud van kinderen.

DGTSL heeft als doel toeslagen juist, tijdig en rechtmatig toe te kennen en op een efficiënte manier en met minimale inspanning voor de burger uit te betalen. Zo heeft iedereen in onze maatschappij toegang tot de meest essentiële levensvoorzieningen.

DGTSL heeft in het jaarplan 2022 vier strategische doelstellingen vastgesteld: we willen vertrouwen herstellen, dienstverlening verbeteren en vernieuwen, bijdragen aan een voor de burger beter toeslagensysteem en onze organisatie klaar maken voor de maatschappelijke opgaven die er liggen.

3.6.2 ORGANISATIE

Het DGTSL bevindt zich in de fase van opbouw en een aantal concerndirecties is nog in oprichting. Het functioneert nu als uitvoeringsDG binnen het ministerie van Financiën.

De DG heeft de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden die horen bij een uitvoeringsDG. Zo is de directeur-generaal TSL integraal verantwoordelijk voor haar directoraat-generaal, inclusief haar eigen begrotingsartikel. Dit betekent dat zij – binnen de rijksbrede en departementale geldende kaders – verantwoordelijk is voor haar eigen bedrijfsvoering (piofach-taken, control en staf). De DG regelt ook het eigen parlementaire proces met de staatssecretaris en voert het overleg met opdrachtgevers en SG als eigenaar. Als uitvoeringsDG ligt de focus op een kwalitatief goede en tijdige uitvoering.

Het gaat bij Toeslagen om grote aantallen aanvragen en wijzigingen die correct, tijdig en met oog voor individuele gevolgen, moeten worden behandeld en verwerkt. Ons uitgangspunt is om de menselijke maat te hanteren en daarmee ook maatwerk in de uitvoering toe te passen. Het DGTSL moet kunnen segmenteren naar verschillende doelgroepen en daarop de dienstverlening in het gehele bedrijfsproces kunnen inrichten en uitvoeren.

De basis van de organisatie wordt gevormd door drie (uitvoerings)directies die samen zorgen voor de uitvoering. U vindt hieronder tevens een korte omschrijving van de vijf andere directies.

Directie Ketenregie

De directie Ketenregie is verantwoordelijk voor een optimale werking van de gehele uitvoeringsketen. De uitvoeringsketen Toeslagen omvat het volledige toeslagenbedrijfsproces dat begint bij de aanvraag van toeslagen en eindigt nadat de definitief toegekende beschikking op de rekening van de betreffende burger staat. Een (groot) deel van de uitvoering ligt daarbij bij het DGBD. Ketenregie maakt, als opdrachtgever, namens het DGTSL de dienstverleningsafspraken met het DGBD. Ketenregie richt zich specifiek ook op het juist, tijdig en rechtmatig toekennen van toeslagen die (semi-)automatisch gedaan worden, conform de klantbelofte. Daarnaast vervult de directie Ketenregie van het DGTSL ook de taken die horen bij de CIO Office.

Directie Toeslagen
Doel van de directie Toeslagen is het juist, tijdig en rechtmatig behandelen van aanvragen en procedures die niet (semi)automatisch gedaan kunnen worden, conform de klantbelofte.

De kerntaken van directie Toeslagen zijn:

- Het juist, tijdig en rechtmatig behandelen van toeslagen die niet (semi)automatisch gedaan kunnen worden, conform de klantbelofte;
- De formulering van de klantbelofte en het actueel houden daarvan.
- Het (dagelijks) managen van de eigen operatie door het organiseren van het reguliere werk, het reageren op verstoringen en problemen en het zorgen voor kwaliteitsbeheersing, vaktechniek, voorraadbeheer en capaciteitsmanagement.
- Het (systematisch) zoeken naar mogelijkheden om bestaande processen structureel te verbeteren en vernieuwen.
- Het uitoefenen van toezicht.

Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT)
In 2020 is een tijdelijke organisatie opgericht – Uitvoeringorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) – met als missie om ouders erkenning te bieden en ruimhartig (financieel) te herstellen voor het onrecht dat hen is aangedaan rondom de kinderopvangtoeslag. UHT is opgericht voor de duur van de hersteloperatie. Na afronding worden de resterende, binnen UHT belegde werkstromen elders binnen het DGTSL belegd, waarna UHT wordt opgeheven.

De kerntaken van UHT zijn:

- Het opstellen van uitvoeringsregelingen en van uitvoeringsbeleid om te komen tot de compensatie of financiële vergoedingen aan gedupeerde ouders.
- Het zo snel mogelijk vaststellen en op de juiste manier uitkeren van de compensatie of financiële vergoedingen, waar nodig in samenspraak met speciaal daarvoor ingestelde onafhankelijke commissies.
- Het herstellen van onterechte terugvorderingen van kinderopvangtoeslag en aangetoonde vervolgschade; hierbij gaat het om de uitbetaling van de €30.000 na een lichte toets, eventuele beoordeling (indien gewenst) en het compenseren van aangetoonde vervolgschade.
- Het bevorderen van bredere ondersteuning van ouders bij een mogelijke samenloop van problemen, bijvoorbeeld via samenwerking met gemeentes of afstemming met andere onderdelen van de Belastingdienst, waardoor ze echt uit de problemen geholpen worden.

Bureau DG (BDG)
Het doel van BDG Toeslagen is de directeur-generaal Toeslagen te ondersteunen en adviseren bij haar verantwoordelijkheid voor ordentelijke besluitvorming binnen het DGTSL. Ook draagt BDG zorg voor verbinding tussen de politiek-bestuurlijke laag op het departement en de uitvoeringsorganisatie.

Directie Strategie, Recht & Beleid (SRB)
Directie Strategie, Recht & Beleid draagt bij aan de missie van het DG Toeslagen door regie te voeren over de ‘voorkant’ en de ‘achterkant’. De ‘voorkant’ behelst strategievorming, verbeteragenda, beleidsvoorbereiding en besluitvorming en vertaling naar uitvoeringskaders. De achterkant omvat het waarborgen van de kwaliteit van de toepassing van deze kaders, escalatie bij politiek-bestuurlijke vragen en dilemma’s in de uitvoering, en de evaluatie en continue

verbetering van strategie, recht & beleid. Deze directie is expliciet gericht op beleid en uitvoering nauw met elkaar te verbinden en bij te dragen aan een continue verbetering van de maatschappelijke opgave van het DGTSL.

Directie Control & Risk
Het DGTSL kent een interne P&C-cyclus met bijbehorende producten, die een goede planning, sturing en verantwoording van de organisatie moet ondersteunen. Dit geldt zowel voor het concernniveau als voor de bedrijfsonderdelen van het DGTSL. Tegelijkertijd maakt het DGTSL onderdeel uit van de departementale cyclus van Financiën met Financieel-Economische Zaken (FEZ) als concerncontroller.

Directie Bedrijfsvoering
De Directie Bedrijfsvoering is ondersteunend aan het primair proces en draagt op deze manier bij aan het realiseren van de uitvoerings- en veranderopgave van het DGTSL. Daarbij ligt de focus op het realiseren van een effectieve en efficiënte inzet van de beschikbare mensen en middelen om de doelstellingen van de organisatie te realiseren.

Programmadirectie Business Ontwikkeling
Het DGTSL heeft een meervoudige en meerjarige ontwikkelopgave meegekregen waarbij verandering een continu proces zal zijn. Vanuit de Programmadirectie Business Ontwikkeling wordt in opdracht de integrale regie en ondersteuning verzorgd voor de ontwikkelopgaven die het DGTSL de komende jaren te wachten staat.

3.7 PROGRAMMA DIRECTORAAT-GENERAAL HERSTEL

3.7.1 KERNTAKEN
De doorontwikkeling van de Hersteloperatie Kinderopvangtoeslag vraagt om een herijking van de (interne) governance. De opgave van de hersteloperatie is verbreed. Waar de oorspronkelijke focus van herstel lag op het bieden van financieel herstel, is nu sprake van een brede aanpak om gedupeerden en hun gezin in staat te stellen een nieuwe start te maken. Die bredere aanpak omvat naast financieel herstel bijvoorbeeld ook hulp bij schulden, rechtsbijstand, bijstand van gedupeerden in het buitenland, psychische hulp en ondersteuning door gemeenten. Dit vraagt de capaciteit en expertise van vele betrokken partijen, waarvan velen inmiddels al bijdragen aan het herstel van gedupeerden.

Met de verbreding van de hersteloperatie is de aansturing en coördinatie van alle betrokken partijen steeds belangrijker geworden. De expertise en inzet die nodig is om getroffenen goed te helpen is veel breder dan wat Toeslagen of het ministerie van Financiën kan bieden, maar is veelal aanwezig bij andere partijen. De uitvoering van de hersteloperatie vraagt ook coördinatie over verschillende uitvoeringspartijen. Sinds begin 2021 zijn daar al stappen in gezet en heeft de samenwerking steeds meer vorm gekregen. Verdere ontwikkeling van deze structuur, zodat Rijk en gemeenten en andere partijen zij aan zij optrekken vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid voor het herstel van de ouders en een gezamenlijke bijdrage aan herstel van vertrouwen in de overheid, is noodzakelijk.

Om te zorgen dat het Directoraat-generaal Toeslagen zich volledig op haar kerntaak van financieel herstel kan richten en om tegelijkertijd de coördinatie van de hersteloperatie toeslagen te versterken, wordt op dit moment een zelfstandig programma Directoraat-generaal Herstel ingericht. Dit programma DG zal vanuit een coördinerende rol de opgavegerichte en domein overstijgende aanpak van de hersteloperatie aansturen, in samenwerking met alle partijen die er bij betrokken zijn.

3.7.2 ORGANISATIE

Om het bovenstaande mogelijk te maken, zonder de huidige organisatie daarmee te belasten, heeft de secretaris-generaal twee kwartiermakers benoemd. Zij zijn sinds 1 oktober 2021 aan de slag, in nauwe samenwerking met de VNG, Rijk en overige bij de hersteloperatie betrokken partijen. De kwartiermakers werken er aan de organisatie en coördinatie van alle betrokken partijen te versterken en het programma DG op te richten. Het doel is om optimaal georganiseerd te zijn voor de gezamenlijke missie: het herstellen van wat in het verleden fout is gegaan en het versneld helpen van de gedupeerde ouders. De formele start van het programma DG is op 1 januari 2022.

Het programma DG zal bestaan uit twee onderdelen:

- Onder regie van de directeur-generaal Herstelbeleid wordt het herstelbeleid dat nodig is voor het herstel van gedupeerden vormgegeven;
- De directeur-generaal Ketenregie voert vanuit het programma DG regie op de uitvoering van dat beleid.

De kwartiermakers zijn tevens de twee beoogd DG’s van het programma DG.

Het programma DG Herstel wordt gepositioneerd direct onder de SG van het ministerie van Financiën, maar de SG’s van SZW, VWS en BZK zijn mede-eigenaar en zijn daarmee ook verantwoordelijk en nauw betrokken bij de organisatie en de hersteloperatie.

3.8 DIRECTORAAT-GENERAAL DOUANE

3.8.1 KERNTAKEN

De Douane is belast met het toezicht op de in-, door- en uitvoer van goederen, heft en int accijnzen en verbruiksbelastingen voor Nederland en bij de **invoer** van goederen, douanerechten en andere belastingen voor de Europese Unie. Daarnaast beschermt de Douane de samenleving door controle op gevaarlijke of verboden goederen en ongeoorloofde internationale handel. Ten derde dient zij de economische belangen door het waar mogelijk faciliteren van het grensoverschrijdende goederenverkeer. Dit wordt samengevat als de ABC-opdracht van de Douane:

- Afdracht van douanerechten en andere belastingen bij invoer, accijnzen en verbruiksbelastingen (A);
- Bescherming van de samenleving (B), en
- Versterking van de concurrentiepositie (C).

Naast haar taken bij de invoer van goederen heeft de Douane op grond van nationale wetgeving de opdracht om in het binnenland toezicht te houden op de productie, de opslag en het voorhanden hebben van accijns- en verbruiksbelasting-goederen.

De coördinerend opdrachtgever voor de douanetaken is binnen het ministerie van Financiën het Directoraat-Generaal Fiscale Zaken. Daarnaast werkt de Douane in opdracht van acht andere ministeries (BuZa, EZK, IenW, JenV, LNV, OCW, SZW en VWS), namelijk door toezicht te houden op naleving van wetgeving op het gebied van veiligheid, gezondheid, economie en milieu.

De Douane heeft bij de uitvoering van haar taken zeer veel te maken met de Europese Unie en Europese regelgeving:

- Het Douanewetboek van de Unie (DWU, een Europese verordening) bevat regels die zien op de taakuitoefening van douanediensten;
- De Europese Unie houdt zich in toenemende mate bezig met de effectiviteit van de handhaving door nationale douanediensten.

Ter illustratie: ongeveer 35% van al het goederenverkeer dat de EU binnenkomt of verlaat wordt direct of indirect via Nederland vervoerd en wordt door de Nederlandse Douane afgehandeld.

3.8.2 ORGANISATIE

De Douane kent de volgende organisatieonderdelen:

- Acht regiokantoren;
- Het Douane Landelijk Kantoor;
- Het Douane Landelijk Tactisch Centrum;
- De Douane Landelijke Service Organisatie.

Regiokantoren
De acht regiokantoren houden zich bezig met de corebusiness van de Douane: de uitvoering. De regiokantoren zijn: Rotterdam Haven (DRH), Schiphol Passagiers (DSP), Schiphol Cargo (DSC), Groningen (DGR), Arnhem (DAR), Eindhoven (DEI), Breda (DBR), Amsterdam (DAM).

Douane Landelijk Kantoor (DLK)
Het DLK bewaakt de eenheid en samenhang in de taakuitoefening door de gehele Douane. Daarnaast is het DLK verantwoordelijk voor het beheer van de bedrijfsvoering, de inrichting van de handhavingsfunctie en informatiemanagement. Verder worden vanuit het Landelijk kantoor de acht regiokantoren aangestuurd.

Het Douane Landelijk Kantoor bestaat uit de volgende directies:

- Directie Bedrijfsvoering (BV)
- Directie Handhavingsbeleid (HHB)
- Directie Informatiemanagement (IM), inclusief Douane Centrale Processen (DCP)
- Directie Financiën en Control (F&C)
- Bureau Operaties (OPS)
- Bureau Directeur-Generaal (BDG)
- Programma Integriteit
- Programma Strategie & Ontwikkeling

Douane Landelijk Tactisch Centrum (DLTC)
Het DLTC is verantwoordelijk voor de operationele aansturing van de handhaving door de Douane en voor de evaluatie en analyse van de handhavingsresultaten. Een risico- en compliance gerichte aanpak staat daarbij voorop. Het DLTC houdt zich bijvoorbeeld bezig met het verzamelen en leveren van data en het analyseren van risico's.

Douane Landelijke Service Organisatie (DLSO)
De DLSO levert producten en diensten op het bedrijfsvoeringsterrein aan de douanekantoren. In de DLSO zijn personeel, communicatie, faciliteiten (waaronder automatiseringsondersteuning), planning & control, kwaliteit en financiën bij elkaar gebracht.

Douane Centrale Processen (DCP)

DCP beheert vanuit Apeldoorn de meer dan honderd (ICT) systemen die de douane gebruikt voor haar taakuitoefening. Daarnaast zorg DCP voor geautomatiseerde ondersteuning van de douane heffings- en inningsprocessen. Ook adviseert DCP het bedrijfsleven over deze geautomatiseerde douaneprocessen.

3.9 ANDERE VERANTWOORDELIJKHEDEN BEWINDSPERSONEN FINANCIËN

Naast de eindverantwoordelijkheid voor het ministerie van Financiën hebben de minister en staatssecretaris van Financiën nog andere verantwoordelijkheden. Zo valt een aantal ZBO's (zelfstandige bestuursorganen) en RWT's (rechtspersonen met een wettelijke taak) onder het ministerie van Financiën en zijn de minister en staatssecretaris verantwoordelijk voor een aantal benoemingen, voornamelijk in het semipublieke domein.

De minister is, naast verantwoordelijk over de begroting van het ministerie van Financiën en de nationale schuld, ook verantwoordelijk voor het btw-compensatiefonds. Daarnaast is de minister van Financiën samen met de minister van BZK fondsbeheerder van het Gemeente- en Provinciefonds; deze taak is de afgelopen kabinetten belegd bij de staatssecretaris van Financiën.

3.9.1 OVERZICHT ZBO'S EN RWT'S VAN HET MINISTERIE VAN FINANCIËN

De Nederlandsche Bank N.V. (DNB)
DNB is zowel een ZBO als een centrale bank, en is verantwoordelijk voor de bewaking van de financiële stabiliteit door:

1. het gemeenschappelijke monetaire beleid in het eurogebied mede te bepalen en uit te voeren;
2. een goede werking van het betalingsverkeer te bevorderen;
3. toezicht te houden op financiële instellingen en de financiële sector;
4. op te treden als onafhankelijk economisch adviseur van de regering.

De Autoriteit Financiële Markten (AFM)
Het statutaire doel van de AFM is "het bevorderen op de financiële markten van een ordelijk en transparant marktproces, een zuivere verhouding tussen marktpartijen en de bescherming van de consument". De AFM:

1. bevordert dat marktpartijen (zowel vragers als aanbieders, uit binnen- en buitenland) toegang hebben tot de financiële markten;
2. zorgt voor kenbare normen op financiële markten. Deze normen dragen samen met de handhaving ervan bij aan een gelijk speelveld tussen alle partijen;
3. bevordert dat marktpartijen (zowel individueel als gezamenlijk) hun eigen verantwoordelijkheid nemen voor een goede marktwerking.

Waarderingskamer
De Waarderingskamer houdt toezicht op de waardering van onroerende zaken door gemeenten volgens de wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Die is gericht op een uniforme waardering van onroerende zaken met het oog op de belastingheffing door het Rijk, de gemeenten en de waterschappen.

Stichting Waarborgfonds Motorverkeer

Het Waarborgfonds Motorverkeer vergoedt schade aan benadeelden als de veroorzaker onverzekerd of onbekend is. Daarnaast treedt het Waarborgfonds Motorverkeer in specifieke gevallen op bij schade die in het buitenland is veroorzaakt door buitenlandse motorrijtuigen.

Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars
Het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars is verantwoordelijk voor het regelen van schade door buitenlandse motorrijtuigen in Nederland en staat garant voor betaling van schade als onverzekerde Nederlandse motorvoertuigen in andere landen waar de groene kaart geldt, schade veroorzaken.

Commissie Eindtermen Accountantsopleiding
De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) is op 1 januari 2006 door de minister van Financiën ingesteld en heeft de volgende taken: de vaststelling van de eindtermen van de accountantsopleidingen (RA en AA), de aanwijzing van accountantsopleidingen, het toezicht op deze opleidingen en het toezicht op de praktijkstage van accountants.

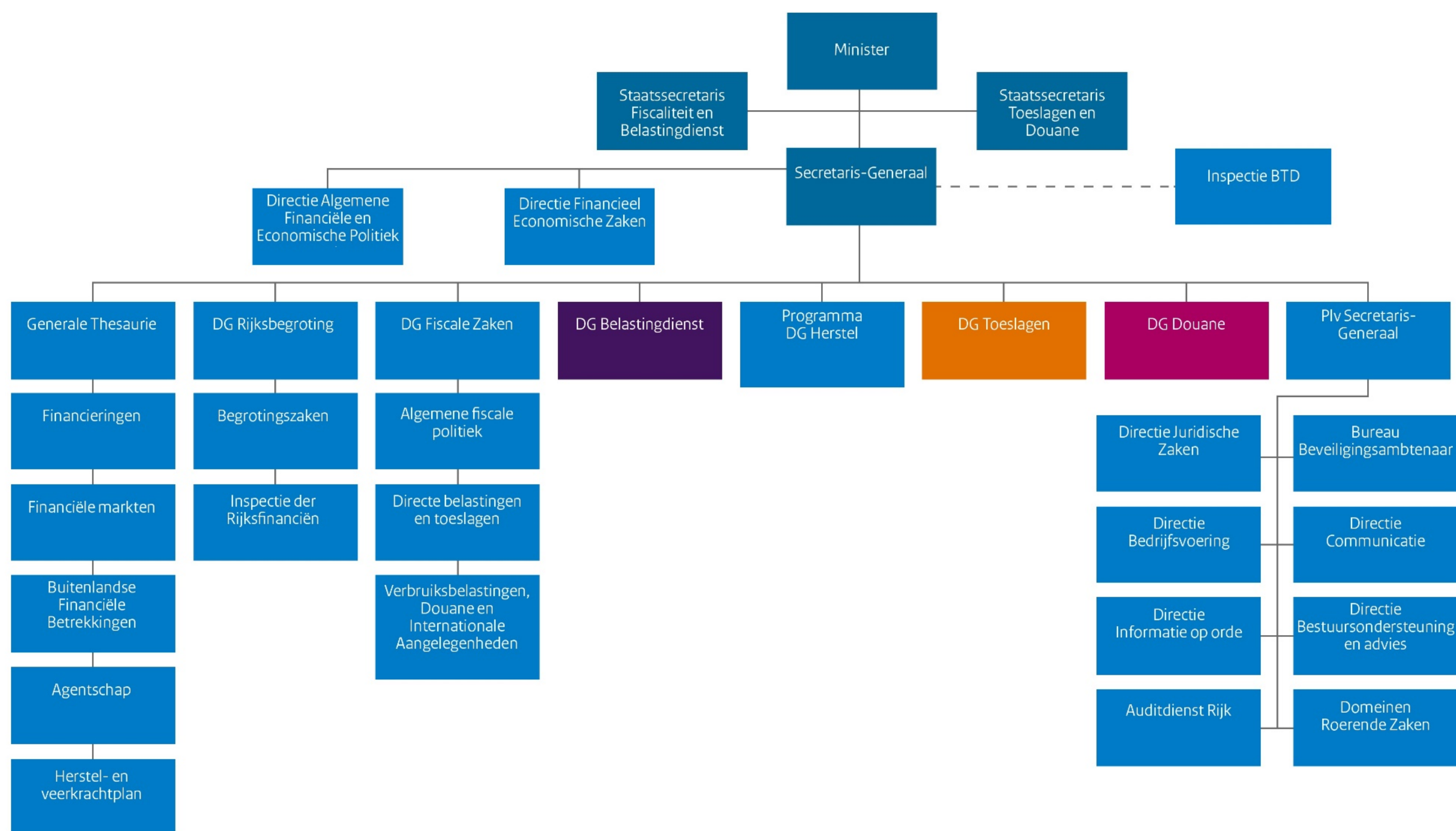
Stichting administratiekantoor beheer financiële instellingen (NLFI)
NLFI is op 1 juli 2011 opgericht en heeft als belangrijkste taak het uitoefenen van de aandeelhoudersrechten in ABN AMRO Group N.V. en de Volksbank N.V. Met de oprichting van NLFI is tegemoetgekomen aan de wens van de Tweede Kamer om het aandeelhouderschap in enkele financiële instellingen op zakelijke, niet-politieke wijze in te vullen en de belangen op transparante wijze te scheiden. De zeggenschap van de minister van Financiën is vastgelegd in de Wet stichting administratiekantoor beheer financiële instellingen en de statuten NLFI. De beslissing over een verkoop is voorbehouden aan de minister van Financiën. NLFI brengt hiertoe adviezen uit, bereidt de transacties voor en voert deze uit.

3.9.2 BENOEMINGEN DOOR DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN
De minister en staatssecretaris van Financiën zijn verantwoordelijk voor de volgende benoemingen:

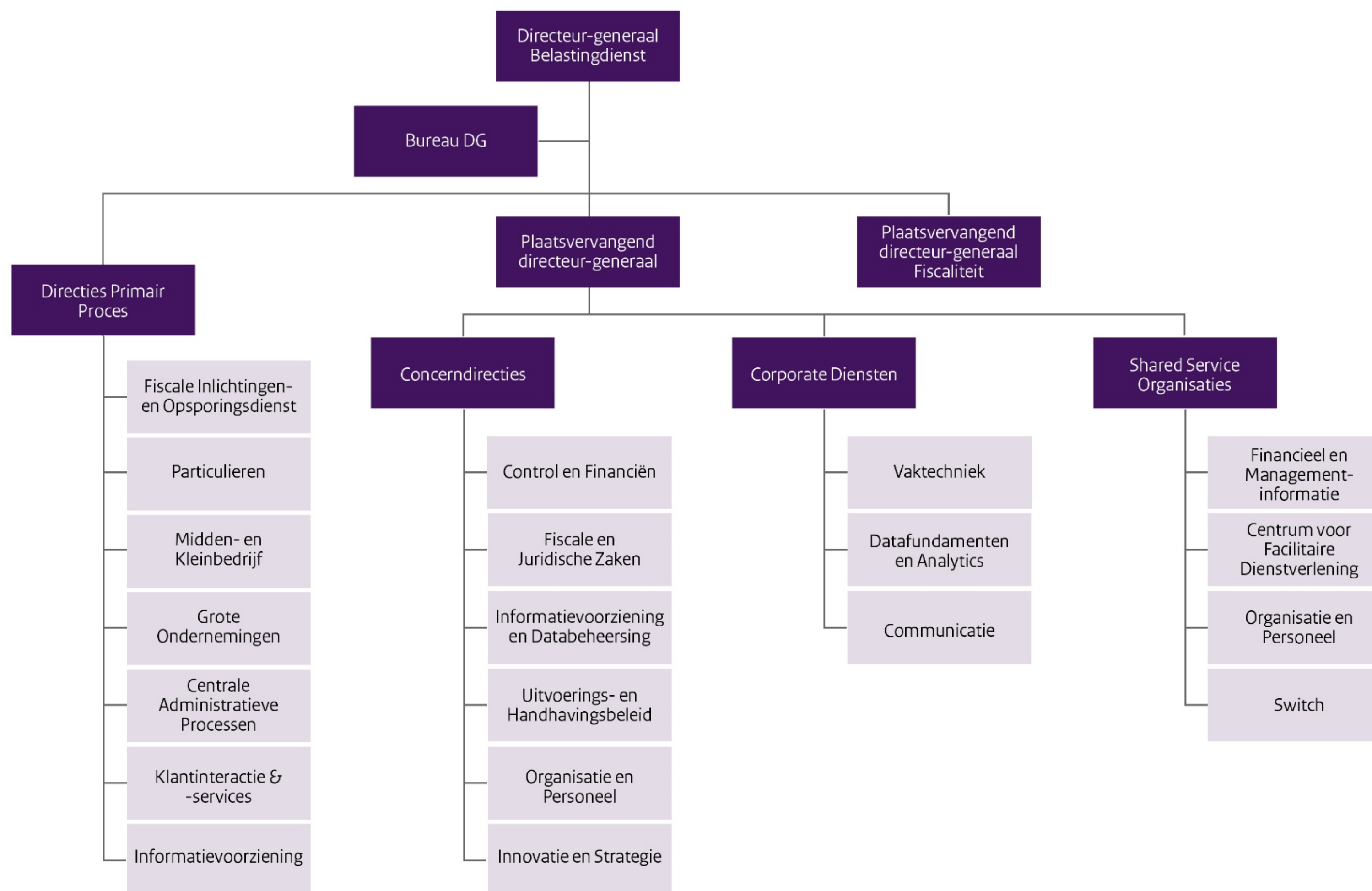
- De minister van Financiën benoemt en ontslaat als aandeelhouder, en op voordracht van de raad van commissarissen, de commissarissen en, in de meeste gevallen, de leden van de raden van bestuur van de staatsdeelnemingen. Dit is een privaatrechtelijke bevoegdheid die wordt beheerst door de bepalingen uit het vennootschapsrecht.
- De staatssecretaris benoemt en ontslaat als aandeelhouder, en op voordracht van de raad van commissarissen, de commissarissen en, in de meeste gevallen, de leden van de raden van bestuur van de staatsdeelnemingen die in zijn portefeuille vallen (momenteel NLO en Holland Casino).
- De minister van Financiën is bij het coördineren en het houden van toezicht gebaat bij een sterke financiële functie en auditfunctie bij de departementen. Om die reden worden de directeuren van de departementale directies FEZ in overeenstemming met de minister van Financiën benoemd en ontslagen. Om aan deze bevoegdheid inhoud te geven, neemt DGRB deel in de selectiecommissies voor dit soort functies.
- De minister van Financiën is ook betrokken bij de selectie van het Nederlandse lid van de Europese Rekenkamer (benoemd voor 6 jaar). Hij doet een voorstel voor een kandidaat aan de minister van Buitenlandse Zaken. De minister van Buitenlandse Zaken draagt de kandidaat aan de ministerraad voor. Sinds 2014 is Alex Brenninkmeijer het Nederlandse lid.
- De minister van Financiën benoemt en ontslaat, op voordracht van de RvC en de RvT, de leden van de directie van DNB en het bestuur van de AFM. De minister van Financiën benoemt verder de leden van de RvC van DNB en de leden van de RvT van de AFM.

- Voor de benoeming van de bestuurders en de leden van de RvC van Euronext N.V. is de voorafgaande goedkeuring van de minister van Financiën vereist. De AFM beoordeelt de geschiktheid en betrouwbaarheid van de desbetreffende personen.
- De minister van Financiën verleent instemming voor wijzigingen in de samenstelling van het bestuur van de Stichting Klachteninstituut financiële dienstverlening (Kifid) en de Stichting Klachten en geschillen zorgverzekeringen (SKGZ). Daarnaast verleent de minister van Financiën instemming met de statuten, reglementen en begroting.
- De minister van Financiën benoemt de leden van het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) op voordracht van het college. Het CDFD werkt in mandaat van de minister van Financiën en adviseert en ondersteunt de minister bij de uitvoering van het stelsel van vakbekwaamheid voor financieel adviseurs.
- De minister van Financiën is (soms samen met het ministerie van Buitenlandse Zaken of De Nederlandsche Bank) ook betrokken bij de benoeming van:
  - De bewindvoerder voor de Nederlandse kiesgroep bij de Wereldbank; dit is momenteel Koen Davidse.
  - De bewindvoerder voor de kiesgroep bij het IMF (afwisselend met België); momenteel is Paul Hilbers de bewindvoerder. De plaatsvervangend bewindvoerder wordt benoemd door België.
  - De bewindvoerder en plaatsvervangend bewindvoerder bij de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD); momenteel is Caspar Veldkamp bewindvoerder en Jan Willem van den Wall Bake plaatsvervangend bewindvoerder.
  - De bewindvoerder en plaatsvervangend bewindvoerder bij de Europese Investeringsbank (EIB); momenteel is Robin Uyterlinde bewindvoerder (plv. directeur BFB/hoofd afdeling BFB/IEFI) en Lisette Steins plaatsvervangend bewindvoerder.
  - De bewindvoerder van de Aziatische Infrastructuur en Investeringsbank (AIIB) wanneer Nederland de plek van bewindvoerder in neemt namens de eurozonekiesgroep, voorzien voor 2024.
- Daarnaast heeft de minister van Financiën invloed op benoemingen via zijn zitting in de Eurogroep. Hier wordt bijvoorbeeld besloten over benoemingen van de voorzitter van de Eurogroep, ESM en bestuursleden van de ECB.
- De staatssecretaris benoemt de leden van de Muntadviescommissie.
- Tot slot worden de leden van de Waarderingskamer, waaronder de voorzitter, benoemd en ontslagen door de minister van Financiën. In de praktijk zijn de benoemingen gedelegeerd aan de staatssecretaris.

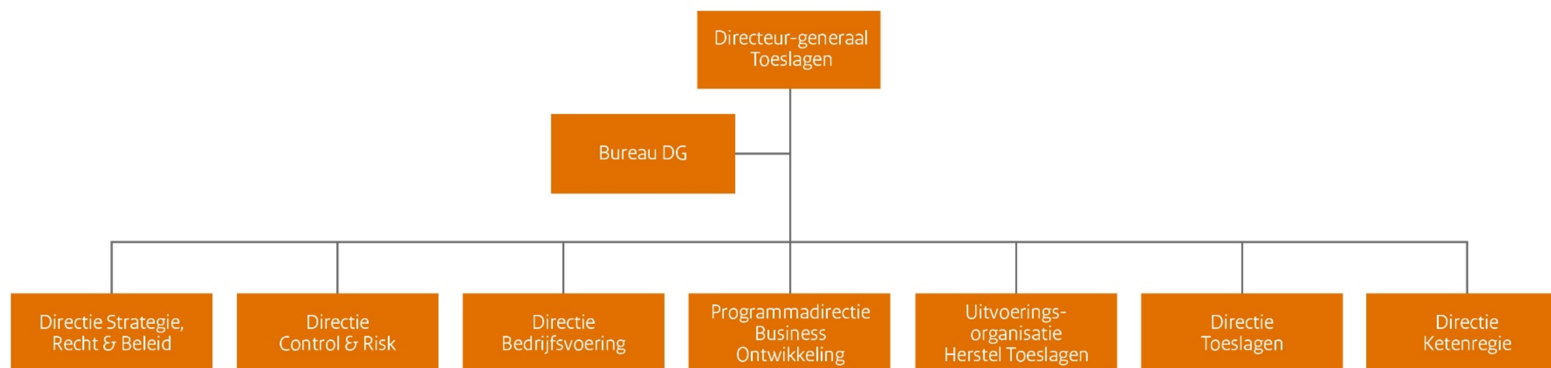
Bijlage 1A – Organogram beleidsdepartement

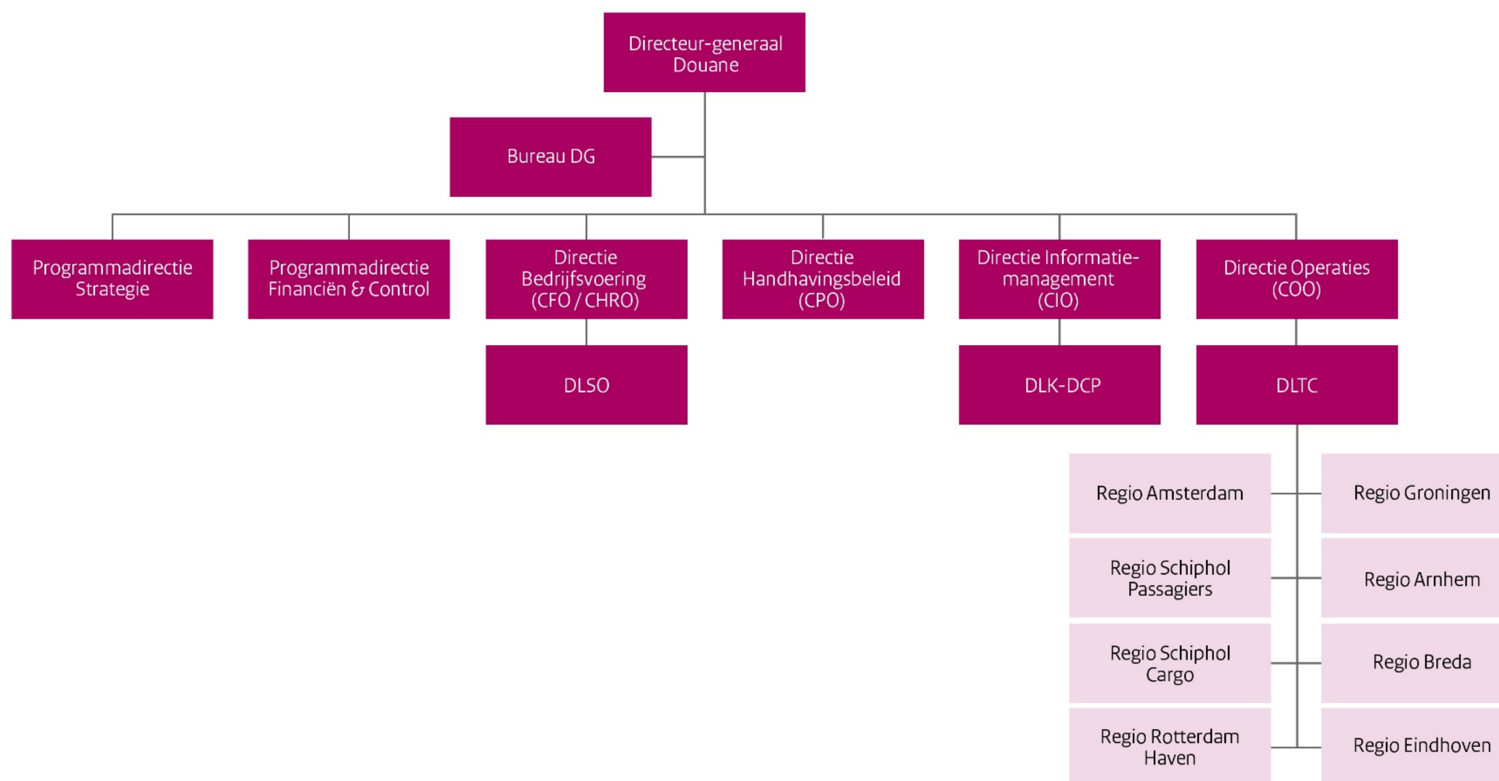
Bijlage 1B – Organogram Belastingdienst

Bijlage 1C – Organogram Toeslagen

Bijlage 1D – Organogram Douane

Bijlage 2 – Afkortingen

ADR	Auditdienst Rijk
AFEP	Directie Algemene Financiële Economische Politiek
AFM	Autoriteit Financiële Markten
AFP	Directie Algemene Fiscale Politiek
ARK	Algemene Rekenkamer
ASEM	Asia Europe Meeting
BOA	Directie Bestuursondersteuning en Advies
BEDR	Directie Bedrijfsvoering
BFB	Directie Buitenlandse Financiële Betrekkingen
BR	Bestuursraad
BZ	Directie begrotingszaken
CDO	Coördinatiepunt decentrale overheden
CEA	Commissie Eindtermen Accountantsopleiding
CEP	Centraal Economisch Plan
CIO	Chief Information Officer
COMM	Directie Communicatie
DB	Directie Directe Belastingen
DGBD	Directoraat-generaal Belastingdienst
DGD	Directoraat-generaal Douane
DGFZ	Directoraat-generaal Fiscale Zaken
DGRB	Directoraat-generaal Rijksbegroting
DGTSL	Directoraat-generaal Toeslagen
DNB	De Nederlandsche Bank

DRZ	Domein Roerende Zaken
DSL	Dutch State Loans
DTC	Dutch Treasury Certificates
EBDR	European Bank for Reconstruction and Development
EIB	Europese Investeringsbank
FHIF	Facilitair Huisvesting Inkoop en Financiën
FIN	Directie Financieringen
FIOD	Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst
FM	Directie Financiële Markten
GT	Generale Thesaurie
FEZ	Directie Financieel Economische Zaken
I	Eenheid Informatisering
IBF	Projectorganisatie Integrale Beveiliging Financiën
IRF	Inspectie der Rijksfinanciën
IZV	Directie Internationale Zaken en Verbruiksbelastingen
JZ	Directie Juridische Zaken
MEV	Macro Economische Verkenning
MR	Ministerraad
O&P	Organisatie en Personeel
OIIK	Operatie Inzicht in Kwaliteit
PSG	Plaatsvervangend Secretaris-generaal
RMR	Rijksministerraad
RWT	Rechtspersonen met een Wettelijke Taak
SG	Secretaris-generaal
WB	Wereldbank

WOB	Wet Openbaarheid Bestuur
ZBO	Zelfstandige Bestuursorgaan

Uitgave
Ministerie van Financiën
December 2021